

3-6 Yaş Arasında Çocuğu Olan Babaların Eğitime Katılım Düzeylerini Etkileyen Etmenlerin Belirlenmesi

Gizem Güven

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Okul Öncesi
Eğitim Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Ocak 2019
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Doç. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdür Vekili

Bu tezin Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Doç. Dr. Eda Yazgın
Temel Eğitim Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek

2. Doç. Dr. Eda Yazgın

3. Yrd. Doç. Dr. Elif Bozcan

ÖZ

Aile katılımı, çocuğun eğitim sürecinden en verimli biçimde faydalanması için okul öncesi eğitimde önemli bir yere sahiptir. Burada öğretmene ve ebeveynlere büyük bir iş düşmektedir. Ancak öğretmenlerce düzenlenen aile katılım etkinliklerine annelerin daha fazla katılım sağladığı, babaların katılımının daha düşük düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. Aile katılım programlarının düzenlenmesi ve yürütülmesi araştırıldığında; anne ve baba bir “paydaş” olarak amaçlanmış olsa da baba katılımını sağlayacak öğelerin yeterli olmadığı görülmektedir. Babaların aile katılım etkinliklerine katılımlarını etkileyen etkenlerin bilinmesi ve engelleyen koşulların ortadan kaldırılması yoluyla babaların eğitime katılımı teşvik edilmelidir. Bu çalışmada 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların çocuklarının eğitimine katılımını etkileyen etmenlerin araştırılması hedeflenmiştir.

Okul öncesi eğitim alan 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeylerinin ve katılımı ile ilişkili değişkenlerin belirlenmesi bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu tür bir araştırmanın temel gerekçesi, babaların çocuklarının gelişimi üzerinde etkilerine vurgu yapmak ve babaları eğitim sürecinin daha aktif bir ögesi kılmanın önündeki engelleri belirleyerek çözüm önerileri iletmektir.

Çalışmanın örneklemini, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Gazimağusa kazasında, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına bağlı, 8 devlet ve 7 özel anaokulunda 3-6 yaş arası çocukları olan toplam 231 baba oluşturmaktadır. Çalışmada verileri toplama amacı ile orijinal olarak Fantuzzo, Tighe ve Childs tarafından (2000) geliştirilmiş, Gürşimşek (2003) tarafından Türkçe’ye uyarlanmış 21 maddeden ve 3 alt ölçekten oluşan 5’li likert türü ‘Aile Katılım Ölçeği (AKO)’ kullanılmıştır.

Katılımcı babaların sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacı ile araştırmacı tarafından geliştirilen ‘Kişisel Bilgi Formu’ kullanılmıştır. Çalışmanın verileri Eylül-Aralık 2018 tarihleri arasında toplanmıştır.

Elde edilen bulgular sonucunda, katılımcı babaların çocukları ile yaptıkları etkinlikler arasında en fazla oyun oynamanın ön plana çıktığı; aile katılım etkinliklerine katılmalarını engelleyen temel etmenler arasında ise mesai saatlerinin uygun olmaması ve yeterli zaman bulamamanın temel gerekçe olarak belirtildiği görülmüştür. Ayrıca babanın yaşının, eğitim durumunun, mesleğinin, okulda düzenlenen aile etkinliklerine katılma durumunun, çocukları ile aktif olarak geçirdikleri zamanın, çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma durumlarının, çocuklarının eğitimine katılımın çocuğun gelişimi üzerindeki görüşlerinin, okulda düzenlenen etkinliklerin babaların gereksinimlerini karşılama durumuna ilişkin değerlendirmelerinin, babaların eğitime katılım düzeyleri açısından anlamlı farklılaşma yarattığı belirlenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Aile Katılımı, Babaların Eğitime Katılımı, Okul-Aile İşbirliği, Çocuk Gelişimi

ABSTRACT

Family participation is significant in preschool education so that the child can benefit most efficiently during the development process. There is a great deal of work related with the teachers and parents, but it is determined that mothers are more involved in family activities organized by teachers but fathers' participation is lower. When the structuring and implementation of family participation programs are examined, it is clear that the family is targeted as a stakeholder, but it is also observed that the arrangements that will allow the participation of fathers are not included enough in the regulations.

This study aims to investigate the factors affecting the participation of fathers in the education of their children with the argument that by knowing the factors affecting the participation of fathers in family participation activities and eliminating the conditions that prevents them their cooperation with schools will enhance.

The main aim of this study is to determine the level of participation of the fathers with 3-6 year old children who have pre-school education and the determination of the variables related with their participation. The main reason for such research is to emphasize the effects of fathers on the development of their children and to identify the obstacles preventing the fathers to become a more active element of the education process and convey solutions.

The sample of the study consisted of a total of 231 fathers with children from 3-6 years in 8 state and 7 private kindergartens under the Ministry of Education and Culture of the Turkish Republic of Northern Cyprus in Famagusta. The data was collected by, Family Participation Scale originally developed by Fantuzzo, Tighe and Childs (2000), adapted into Turkish by Gürşimşek (2003), a 5-point Likert-scale

consisting of 21 items and 3 sub-scales. Personal Information Form developed by the investigator was used to collect data about socio-demographic variables. Date of the study was collected during September-December 2018.

As a result of the findings obtained, the most important activities of the participant fathers with their children are playing games and it was observed that the main factors that prevented them from attending family participation activities were the lack of adequate working hours and not enough time. In addition, the father's age, education, profession, the status of participating in family activities in the school, the time spent actively with children, their belief about effect of their participation on the development of children, their belief about the level school activities are organized according to fathers needs are significantly related to fathers participation to educational activities. Results are discussed and suggestions are given accordingly.

Keywords: Preschool Education, Family Participation, Participation of Fathers in Education, School - Family Cooperation, Child Development.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde büyük katkıları olan, tezimizin başlangıcından bitimine kadar bana inanan, ne zaman danışsam değerli vaktini bana ayıran, beni sabırla dinleyen, yol gösteren, güler yüzünü hiçbir zaman eksik etmeyen, kullandığı her kelimin hayatıma kattığı değeri ölçülemeyen, gelecekte hayatımda bana verdiği bilgi ve deneyimlerinden faydalanacağımı düşündüğüm değerli danışman hocam Prof. Dr. Işık Gürşimşek'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Öğrenim hayatım döneminde bana katkıda buldukları her şey için ve beni ileride söz sahibi yapacak bilgiler verdikleri için teşekkürlerin az kalacağı kıymetli hocalarım Doç. Dr. Eda Yazgın ve Prof. Dr. Elif Üstün'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde samimiyetle katkı sağlayan, vakitlerini ayıran tüm babalara ve babalara ulaşmamda yardımcı olan tüm öğretmenlere ve okul yetkililerine ayrıca okullarla görüşmelerimde yardımlarını esirgemeyen, elinden geleni yapan emekli okul müdürü Hüsrev Bektaş'a şükranlarımı sunuyorum.

Beni sevgi saygı ile yetiştiren, eğitim hayatım boyunca hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen ve daha ileriye gitmem için elinden geleni yapan, hayatımda ki en önemli şansım olan aileme sonsuz teşekkürler.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR.....	vii
KISALTMALAR.....	xii
TABLO LİSTESİ.....	xiii
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	4
1.3 Problem Cümlesi.....	5
1.4 Sınırlılıklar.....	7
1.5 Sayıtlar.....	7
2 KURAMSAL ÇERÇEVE.....	8
2.1 Okul Öncesi Dönem ve Gelişimsel Önemi.....	8
2.2 Okul Öncesi Dönemde Ailenin Önemi.....	10
2.2.1 Aile ileİlgili Kuramlar.....	12
2.3 Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği ve Aile Katılımının GelişimselÖnemi.....	13
2.3.1 Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği ve Aile Katılımının Çocuğa Katkısı.....	16
2.3.2 Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği ve Aile Katılımının Aileye Katkısı.....	18
2.3.3 Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği ve Aile Katılımının Öğretmene Katkısı.....	20

2.4 Okul Öncesi Eğitiminde Aile Katılımını Gerçekleştirme Yolları.....	20
2.5 Okul Öncesi Eğitimde Babanın Rolü ve Önemi.....	22
2.5.1 Okul Öncesi Eğitimde Baba Katılımı ve Önemi.....	23
2.5.2 Okul Öncesi Eğitimde Baba Katılımının Çocuğun Gelişimine Katkısı.....	24
2.5.3 Okul Öncesi Eğitimde Baba Katılımını Etkileyen Etmenler.....	26
2.6 Konu İle İlgili Araştırmalar.....	27
2.6.1 Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar.....	27
2.6.2 Türkiye’de ve KKTC’ de Yapılan Çalışmalar.....	28
3 YÖNTEM.....	33
3.1 Araştırmanın Deseni.....	33
3.2 Evren ve Örneklem.....	33
3.2.1 Evren.....	33
3.2.2 Örneklem.....	34
3.3 Veri Toplama Araçları.....	35
3.3.1 Aile Katılım Ölçeği.....	36
3.3.2 Kişisel Bilgi Formu.....	37
3.4 Veri Toplama Süreci ve Çalışmada Dikkat Edilen Etik İlkeler.....	37
3.4.1 Veri Toplama Süreci.....	37
3.4.2 Çalışmada Dikkat Edilen Etik İlkeler.....	39
4 BULGULAR.....	40
4.1 Katılımcı Babaların Çocukları ile Etkileşimlerine ve Eğitime Katılımlarını Etkileyen Etmenlere İlişkin Bulgular.....	40
4.1.1 Çalışmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	40
4.1.2 Çalışmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	42

4.2 Babaların Aile Katılım Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Analizine İlişkin Bulgular.....	43
4.2.1 Çalışmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	43
4.2.2 Çalışmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	45
4.2.3 Çalışmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	47
4.2.4 Çalışmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	49
4.2.5 Çalışmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	51
4.2.6 Çalışmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	53
4.2.7 Çalışmanın Dokuzuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	55
4.2.8 Çalışmanın Onuncu Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	57
4.2.9 Çalışmanın On Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	58
4.2.10 Çalışmanın On İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	60
4.2.11 Çalışmanın On Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	63
4.2.12 Çalışmanın On Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	65
4.2.13 Çalışmanın On Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	68
4.2.14 Çalışmanın On Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular.....	70
5 TARTIŞMA VE SONUÇ.....	73
5.1 Çalışmanın Birinci Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	73
5.2 Çalışmanın İkinci Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	74
5.3 Çalışmanın Üçüncü Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	76
5.4 Çalışmanın Dördüncü Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	76
5.5 Çalışmanın Beşinci Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	77
5.6 Çalışmanın Altıncı Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	80
5.7 Çalışmanın Yedinci Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	80
5.8 Çalışmanın Sekizinci Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	81

5.9 Çalışmanın Dokuzuncu Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	82
5.10 Çalışmanın Onuncu Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	83
5.11 Çalışmanın On Birinci Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	85
5.12 Çalışmanın On İkinci Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	85
5.13 Çalışmanın On Üçüncü Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	86
5.14 Çalışmanın On Dördüncü Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması..	87
5.15 Çalışmanın On Beşinci Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	88
5.16 Çalışmanın On Altıncı Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması.....	88
6 ÖNERİLER.....	90
KAYNAKLAR.....	92
EKLER.....	105
EK A: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı İzin Belgesi.....	106
EK B: Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu İzin Belgesi.....	107
EK C: Aile Katılım Ölçeği İzin Belgesi.....	108

KISALTMALAR

AÇEV	Anne Çocuk Eğitim Vakfı
AKO	Aile Katılım Ölçeği
BADEP	Baba Destek Programı
ETK	Ev Temelli Katılım
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
OATK	Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım
OTK	Okul Temelli Katılım

TABLO LİSTESİ

Tablo 3.1: Katılımcı Babaların Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	34
Tablo 4.1: Katılımcı Babaların Çocukları ile Geçirdikleri Zamanda Yaptıkları Etkinliklerin Dağılımı.....	40
Tablo 4.2: Katılımcı Babaların Okulda Düzenlenen Aile Etkinliklerine Katılımlarını Etkileyen Etmenlerin Dağılımı.....	42
Tablo 4.3: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği (AKO) Puanlarının Anne ile İlişki Durumlarına Göre T Testi Analizi Sonuçları.....	44
Tablo 4.4: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Yaşlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	45
Tablo 4.5: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	47
Tablo 4.6: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	49
Tablo 4.7: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Ailenin Toplam Gelirine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	51
Tablo 4.8: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	53
Tablo 4.9: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Okul Öncesi Dönem Çocuğunun Devam Ettiği Okul Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	55
Tablo 4.10: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çocukları İle Geçirdikleri Zamanı Yeterli Bulma Durumlarına Göre T Testi Analizi Sonuçları.....	57

Tablo 4.11: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Okulda Düzenlenen Aile Etkinliklerine Katılım Durumlarına Göre T Testi Analizi Sonuçları.....	59
Tablo 4.12: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çocukları ile Geçirdikleri Aktif Zamana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları...	60
Tablo 4.13: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çocuklarının Eğitimine Katkılarını Yeterli Bulma Durumlarına Konusundaki Görüşlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	63
Tablo 4.14: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Eğitimine Katılımlarının Çocuklarının Gelişimine Etkisi Konusundaki Görüşlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	66
Tablo 4.15: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Okulda Gerçekleştirilen Aile Katılım Etkinliklerini Yeterli Bulma Konusundaki Görüşlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	68
Tablo 4.16: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Aile Etkinliklerinin Babaların Gereksinimlerini Karşılama Düzeyi Konusundaki Görüşlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	70

Bölüm 1

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Aile, birbirinden etkilenen ve birbirlerini etkileyen, ebeveynler ve çocuk alt sistemlerinden oluşmaktadır(Öngider, 2013). Çocukların hayatta sahip oldukları en önemli öğretmenleri ebeveynleridir. Çocuğun gelişimi ailede başlamakta, aile ortamı çocuğun okulda başarılı olmasında ve pozitif tutum geliştirmesinde de önemli bir yere sahiptir (Tezel Şahin ve Özbey, 2007).

Ebeveynler çocuklarının fiziksel ihtiyaçlarıyla beraber sevgi, güven gibi duygusal ihtiyaçlarını gidermekle birlikte kişilik gelişimi ve sosyalleşme de aile içerisinde oluşmaktadır. Öte yandan çocuğun eğitim ve gelişiminin her basamağında ebeveynler destek konumunda olup iyi veya kötü alışkanlıklar edinmelerinde önemli bir rol oynamaktadır (Tezel Şahin ve Özbey, 2007).

Aile katılımı, erken çocukluk programına kazanç sağlayacak şekilde anne-babaların ve çocukların becerilerini ortaya koyma sürecidir (Tezel Şahin ve Ünver, 2005). Diğer yandan aile katılımı, anne-babanın doğumdan yetişkinliğe kadar çocuklarının gelişim ve eğitimlerinin her aşamasında yer alması olarak da tanımlanabilir (Aytar, Zembat ve Aksoy, 2014). Bu dönemde her iki ebeveyn de çocuğun eğitimine ve gelişimine katkı sağlamalıdır. Bu katkı sayesinde okulda verilen eğitim desteklenir ve devamlılık sağlanmış olur.

Aile katılım programı yalnızca çocukların okul öncesi etkinliklerinde becerilerini ve olumlu davranışlarını geliştirmekle birlikte zamanla ailelerin gelişimlerine de katkı sağlayacak bir süreçtir (Çamlıbel Çakmak, 2010).

Okul öncesi eğitim döneminde çocuğun hem anne ve hem de babası ile olan ilişkisi gelişimi açısından önemlidir. Geleneksel aile rolleri ve anlayışına göre çocukla ilgilenmesi gereken temel kişi olarak anne görülmekte babanın temel görevi olarak ailenin geçimini sağlama görevini öne çıkmaktadır. Dolayısıyla, geleneksel olarak aile katılımı denildiğinde akıllara öncelikle annelerin çocuğun gelişimine yönelik etkinliklere katılımı gelmekte, babaların çocuğun gelişimini ve eğitimini destekleyici rolleri arka plana atılarak öneminden bahsedilmemektedir.

Geçmişteki anne ve babalık rolüne bakıldığında zaman, baba evin geçimini sağlayan, çocuklarına karşı otoriteyi oluşturan, çocuklarına maddi destek sağlayan kişi iken anneler ise ev işleri ve çocuklarla ilgilenmekteydi. Günümüzde annenin iş hayatına girmesiyle ev içerisinde düşen görevleri baba ile paylaşmasına sebep olmaktadır. Anne ve baba işten geldiklerinde anne ev işlerini yaparken baba ise çocukla ilgilenmektedir (Şahin ve Demiriz, 2014). Kadınların ev dışındaki işiyle birlikte anneliği yürütmesi kabul edilebilir duruma gelmiş, geleneksel babalık rolünün yerine anneyle birlikte ev işlerini paylaşan babalık rolü ön plana çıkmıştır (Kuzucu, 2011).

Babalar eşlerinin rolünü ve görevlerini destekleyerek ailede huzurlu ve uyumlu bir ortam oluşmasını sağlamakta ayrıca babanın, eşinin ve çocuğunun gereksinimlerine duyarlı, destekleyici katılımıyla aile ilişkileri de olumlu doğrultuda gelişmektedir (Anlıak, 2004).

Çağdaş aile ilişkileri ve değişen rol tanımlarına karşın günümüzde halen okullarda yapılan aile katılım etkinliklerine her iki ebeveyninde katılması beklenirken

genellikle anneler katılmaktadır. Gürşimşek, Kefi ve Girgin' e (2007) göre, anne ve babanın çocuklarının eğitim hayatında üstlenmiş olduğu roller birbirini tamamlayan niteliktedir. Bu nedenle ebeveynlerin eğitim sürecinde aktif katılım da bulunmasının gerektiği tartışmasız olarak kabul edilmektedir. Aile katılım sürecinin parçası olan ebeveynler, çocuklarının gelişiminin yanı sıra hem kendi hem de eşlerinin gelişimi açısından önemli kazanımlar elde etmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının eğitiminde üstlenmiş olduğu roller birbirlerini desteklemektedir. Bu açıdan, babaların ilgileri, zayıf ve güçlü yönleri tanımaya çalışılmalı, ihtiyaçlarına duyarlı olarak etkinlikler planlanmalı ve eğitime katılımları sağlanmalıdır (Tezel Şahin ve Özbey, 2009)

Değişen babalık rolü ile birlikte çocuk gelişimi konusunda babaların gereksinimlerinin belirlenmesi ve desteklenmelerinin gerekliliğine dikkat çekilmekte; gerek ülkemizde gerekse dünyada konu ile ilgili çok sayıda çalışmalar yürütülmektedir.(Anlıak, 2004). Yapılan araştırmalar, okul öncesi dönemde çocuğu olan babaların okul tarafından gerçekleştirilen etkinliklere katılım sağlamalarının, çocuklarının daha az problem davranışı sergilediklerine ve okul başarısının yükselmesine katkı sağladığını göstermektedir (Tezel Şahin ve Özbey, 2009).

Dünyadaki pek çok örnekleri gibi ülkemizde de babaları eğitim katılım konusunda bilinçlendirmek ve desteklemek amacıyla çeşitli eğitim programlar hazırlanmakta ve yürütülmektedir. Bu programlardan birisi de Anne- Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) ile Mili Eğitim Bakanlığı iş birliğinde yapılan Baba Destek Programı (BADEP)'dir. BADEP, babaların çocukları hakkında bilgi ve ilgi düzeylerini arttırarak çocuklarının gelişiminde etkin bir rol almalarını amaçlayan bir programdır.

Okul öncesi eğitimde aile katılımı, çocuğun eğitim sürecinden en verimli biçimde faydalanması için kritik bir yere sahiptir. Burada ebeveynlere ve öğretmene büyük bir iş düşmektedir ancak öğretmenler, aile katılım etkinliklerini

düzenlediklerinde bu etkinliklerine genellikle annelerin katılım sağladığı, babaların bu etkinliklere daha az oranda katılabildikleri görülmektedir. Babaların aile katılım etkinliklerine katılımlarını etkileyen etkenlerin bilinmesi ve bu açıdan katılımlarını engelleyen koşulların ortadan kaldırılması yoluyla babaların eğitime katılımı teşvik edilmelidir.

1.2 Amaç ve Önem

1980'li yıllardan önce ebeveynlik yapmak daha çok annelerin sorumluluk alanında iken, hemen hemen her toplumda babalar çocuklarıyla yakın ilişkiye girme olanağını kaçırmaktaydı. 1980'lerden sonra değişen sosyal standartlar, kadının iş hayatına girmesindeki artış, boşanmaların artması, babaların çocuğun gelişimi üzerindeki etkileri ile ilgili yapılan araştırmalar, babanın rolünü yeniden yapılandırmış ve önemini anlaşılmasını sağlamıştır (Taşkın, 2011).

Anne ve babaların rolleri üzerinde değişikliklere; sanayileşme, teknolojinin ilerlemesi, göç etmede, iş gücünde yaşanan artış neden olmuştur. Daha önceki zamanlarda annenin ev işleri ve çocuğun bakımı ile meşgul olması, babanın ise evin maddi geçimini sağlaması gibi geleneksel roller değişmiştir. Annelerin iş hayatına artan biçimde girmesi, yoğun çalışma tempoları vb, annenin ev içerisindeki sorumluluklarını baba ile paylaşmasını gerekli kılmıştır (Mercan, Tezel Şahin, 2017)

Yukarıda söz edilen gelişmelere bağlı olarak babaların çocuklarının gelişimindeki önemi ve özellikle de babaların eğitim sürecine katılımlarının etkileri ve sonuçlarının anlaşılmasına yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Bu araştırmanın amacı; 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeylerini etkileyen etmenleri belirlemektir. Bu çalışmada babaların çocuklarının eğitim sürecine katılımında onları engelleyen/ teşvik eden unsurların neler olduğu, eğitime katılımları ile ilişkili değişkenlerin neler olduğu araştırılacaktır. Bu tür bir araştırmanın temel gerekçesi,

babaların çocuklarının gelişimi üzerinde etkilerine vurgu yapmak ve babaları eğitim sürecinin daha aktif bir ögesi kılmanın önündeki engelleri belirleyerek çözüm önerileri iletmektir.

Aile katılım programlarının düzenlenmesi ve yürütülmesi araştırıldığında; aile bir “paydaş” olarak hedeflenmiş olsa da baba katılımını sağlayacak öğelerin yeterli olmadığı görülmektedir (Gürsimsek, Kefi ve Girgin, 2007). Aile katılımında okul ile ev arasındaki ilişki güçlendirilerek sağlanarak birlikte hareket etme desteklenmelidir. Bunun için de her iki ebeveynin ama özellikle de babaların eğitim sürecinin parçası olmasının engelleyen etkenlerin anlaşılması ve katılımlarını arttırıcı düzenlemelerin yapılması öncelikli koşuldur.

Bu çalışma, KKTC’de okul öncesi dönemde çocuğa sahip olan babaların çocuklarının eğitime katılımında etkili unsurların anlaşılmasına katkı sağlaması ve ileride konuya ilişkin çalışmalara bilimsel veriler sunması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmadan elde edilecek bulguların, okullarda aile katılımı sürecinin genel olarak geliştirilmesi ve özelinde de babaların eğitime katılımlarını desteklemesi açısından önemli sonuçlar üretebileceği düşünülmektedir.

1.3 Problem Cümlesi

Bu çalışma kapsamında ele alınarak yanıtlanmaya çalışılacak olan temel problem cümlesi, “Okul öncesi eğitim alan 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri ile ilişkili etmenler nelerdir ?” olarak ifade edilmiştir.

Bu temel problem doğrultusunda araştırmanın alt problemleri aşağıda tanımlanmıştır:

- 1) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların çocukları ile geçirdikleri zamanlarda birlikte yaptıkları etkinlikler nelerdir?

- 2) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların aile etkinliklerine katılımlarını etkileyen etmenler nelerdir?
- 3) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri baba ve annenin ilişki durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 4) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babanın yaşına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 5) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babanın öğrenim durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 6) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babanın çalışma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 7) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri ailenin toplam gelirin'e göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 8) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri ailede ki çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 9) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri çocuğunun devam ettiği okul türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 10) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocukları ile geçirdikleri zamanı yeterli bulma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 11) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların okulda düzenlenen aile etkinliklerine katılım durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

- 12) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocukları ile geçirdikleri aktif zamana göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 13) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 14) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimine etkisi konusundaki görüşlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 15) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların okulda gerçekleştirilen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
- 16) 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların aile etkinliklerinin babaların gereksinimlerini karşılama düzeyi konusundaki görüşlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Gazi Mağusa kazasında bulunan anaokullarında 3-6 yaş arasında çocuğu olan, ulaşılabilen, gönüllü olan babalar ile sınırlıdır.

1.5 Sayılılar

- 1) Araştırmaya katılan babaların görüşleri doğruyu yansıttığı varsayılmaktadır.
- 2) Araştırmada kullanılan veri toplama aracının güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

Bölüm 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde okul öncesi dönemin, ailenin ve babanın öneminden bahsedilecektir. Öncelikle okul öncesi dönemde aile katılımı açıklanacak daha sonra baba katılımının konusu üzerinde durulacak, son olarak alanyazında baba katılımını araştıran çalışmalar ile ilgili bilgi verilecektir.

2.1 Okul Öncesi Dönem ve Gelişimsel Önemi

Çocukların doğumundan itibaren geçirdiği dönemlerin en belirgin özelliği sürekli olarak devam eden büyüme ve gelişmenin devam etmesidir. Çocukların yaşamının ilk beş yılı bu büyüme ve gelişmenin en hızlı olduğu dönem olduğu için kişiliğinin oluşumu ve dünyaya tavır alışı açısından önemli bir dönemdir (Türkoğlu, Çeliköz ve Uslu, 2013). Okul öncesi dönem, çocuğun doğumundan temel eğitim almaya başladığı, çocuğun ileri yaşlarında çok önemli rol oynayan ebeveyn-çocuk ilişkisi ile birlikte çocuğun zihinsel, bedensel, psikomotor, dil gelişimlerini tamamladığı, sosyal ve duygusal gelişimin, kişilik özelliklerinin ve hayata bakış açısının temellerinin atıldığı önemli bir dönemdir (Öngider, 2013; Ekinci Vural ve Kocabaş, 2016; Ağgöl Yalçın, Yalçın ve Macun, 2017).

0-6 yaş arası kapsayan okul öncesi dönem; bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılmasında, kişiliğin oluşması ve şekillenmesinde daha sonraki dönemlere olan etkisi nedeniyle kritik bir dönemdir. Okul öncesi eğitimde çocuğa sağlanacak deneyim, yetenek, bilgi ve alışkanlıklar, çocuğun diğer dönemlerini ve sosyal, duygusal yaşamını şekillendirecek güçtedir. Bu dönemde farklı uygulamalarla çocuğa

sunulabilecek davranış örnekleri çocuğun kişiliğini ve daha sonraki öğrenim yaşamını etkileyecektir. Okul öncesi dönemde kurumlar, çocukların gelişimlerine uygun olarak bazı yaşantı ve deneyimler kazandırarak çocukların gelişimlerine katkıda bulunmaktadır (Argon ve Akkaya; 2008, Başal; 2005). Çocuğun gelişiminin ve yetişkinlik dönemindeki davranışlarının oluşmasında okul öncesi dönemde kazanılan davranışlar önemine vurgu yapan Kandır ve Alpan(2008), okul öncesi eğitimde çocukların kazanmış olduğu davranışların büyük bir kısmını yetişkinliğe geçtiği zaman kişiliğini, tavır ve davranışlarını, inanışını ve değer yargılarını büyük bir ölçüde etkilediğini dile getirmişlerdir.

Çocuk, öncelikle evde anne ve babası ile ilişkisi yoluyla başlıca öğrenmesi gereken bilgi ve becerileri kazanırken, okul öncesi eğitim kurumlarında bu kazanımları zenginleştirme ve pekiştirme olanağını bulur. Okul öncesi eğitim programlarının anne ve babayı destekleyen programlar olarak düzenlenmesi ve anne-babanın eğitim programlarına katılması ile etkili ve başarılı bir okul öncesi eğitim program ortaya çıkacaktır. Okul öncesi eğitim programları düzenlenirken çocuğu tek başına ele almak yerine çocuğu tüm sosyal çevresi ile değerlendiren, anne ve babayı da eğitimin içine dâhil eden ve aile katılımına önem veren hedefler belirlenmelidir (Arnas, 2002; Cömert ve Güleç, 2004).

Çocuğun ebeveynlerinden kalıtımla getirdiği potansiyelinin ne kadar gelişip ilerleyeceğini ona hayatının ilk yıllarında verilen eğitim belirlemektedir. Bu sebeple öğrenmenin ve gelişimin hızlı olduğu, davranış ve kişiliğin oluştuğu okul öncesi döneme gerekli değer verilmelidir (Çağdaş ve Seçer, 2005). Okul öncesi dönem, çocuğun ilk temel becerileri ve bilgilerin kazandığı bir dönem olduğu için; bu dönemde çocuklar, anne babaları ve diğer yetişkinlerin dışında kurumdaki akran ve öğretmenleri ile de iletişim içine girmesi açısından önemli bir dönemdir. Okul öncesi dönemde

eğitimin daha verimli olabilmesi için, anne ve babaların çocuğun eğitimine destek vermesi gerekmektedir (Tezel Şahin ve Özbey, 2009; Altay ve Güre, 2012).

2.2 Okul Öncesi Dönemde Ailenin Önemi

Çocuklar, dünyaya geldikleri anda başlayarak ilk eğitimlerini, içine doğdukları ailede almaya başlamaktadır. Ailenin çocuklarının hayatı boyunca onlara destek vermesi büyük bir önem taşır. Çocuğun sağlıklı aile ve okul ortamında olması, çocuğun ruhsal ve benlik gelişimini olumlu yönde etkilemekte ve davranışlarını şekillendirmektedir. Anne ve babalar çocuğun ilk ve en yakın toplumsal çevresinin temel unsurlarıdır ve ailenin çocuğa sunduğu çevre çocuğun gelişiminde temel belirleyici yapıdır. Ailenin çocuğa sunduğu çevre, çocuğun kişiliğinin ve sosyal etkileşiminin oluşmasında önemli bir etkidir. Okulda verilen eğitim, anne ve baba tarafından da desteklenmeli ve pekiştirilmelidir (Kılıç ve Özkan, 2015; Çamlıbel Çakmak, 2010, Özel ve Zelyurt; 2016, Yazar, Çelik ve Kök, 2006; Bayraktar, Güven ve Temel, 2016).

Çocuklar aile bireyleriyle hayatlarının büyük bir parçasını evde geçirmektedir. 3-6 yaş arasında ki çocukların eğitimlerine bir bütün olarak bakıldığında okullarda verilen eğitimin başarılı olabilmesi için birçok etken bulunmakta ve ebeveynler bu etkenlerin en başında yer almaktadır. Bu sebeple anne babaya çocuğun eğitiminde büyük bir sorumluluk düşmektedir. Ebeveynler öğrencilerin ilk öğretmenleri olduğu gibi aynı zamanda öğretmenlerin de ortaklarıdır. Her ebeveynin kendi çocukları hakkında öngörüsü bulunmaktadır ve bu öngörü öğretmenler için çocuklara verilecek eğitim planlanırken büyük değer taşır. Aynı zamanda çocuğun eğitimine katılan ebeveynler, hem kendilerinin hem de çocuklarının gelişimlerine olumlu katkılar sağlamaktadır. Anne baba olmak yaşamın büyük bir dönemini kapsamaktadır ve bu ebeveyn olarak dikkat edilmeden, önemsenmeden yapılabilecek her türlü bilinçsiz ve

yanlış davranış çocuğun hayatında kalıcı izler taşıyabilecek olumsuz deneyimlere yol açabilir (Çağdaş, Özel ve Konca, 2016; Keçeli Kayısı, 2008; Arnas, 2002).

Çocuklar dünyaya geldikleri günden itibaren aileleri hayatlarını şekillendirme gücüne sahiptir. Aileler çocuklarının duygusal gereksinimlerinin yanında fiziksel gereksinimlerini karşılamakta; aile ortamında sosyalleşme ve kişilik gelişimi de meydana gelmektedir (Tezel Şahin ve Özbey, 2007).

Çocukların diğer bireylerle ilk sosyalleşme deneyimleri aile ortamında gerçekleşir. Çocuğa güven duygusunu veren ve sosyal açıdan kabul görmesi için ortamı hazırlayan ebeveynlerdir. Anne ve babalar sosyal açıdan kabul gören davranış gelişimleri için çocuklara kılavuzluk yapan ve çocuğa model olacak kişileridir (Kandır ve Alpan, 2008; Kurtulmuş, 2016).

Çocuklar kendilerini ve dış dünyayı anne ve babalarının yardımı ile tanımaktadır. Çocuklar, olumlu aile ilişkilerinin olduğu bir ailede yetiştiği zaman başarılı, mutlu ve sağlıklı bir birey olmaktadır. Sağlıklı aile ilişkilerinde yetişmeyen, anne ve babanın ilgisinden ve sevgisinden yoksun yetişen çocuklar gelişimlerinin tüm aşamalarında ve diğer bireylerle olan ilişkilerinde sorunlarla karşılaşmaktadır (Ersoy, Kurtulmuş ve Tekin, 2014).

Yetişkinler çocukların farklı durumlarda karar verme ve dünyayı belirli bir bakış açısı ile yorumlamasında kılavuzluk ederler. Bu yüzden 0-6 yaş döneminde ebeveynlerin çocuklarına rehber olmaları son derece önemlidir (Ünüvar ve Senemoğlu, 2010).

Anne baba olmak günümüzde sadece çocuğuyla ilgilenmek, bakım, beslenme ve ihtiyaçlarını gidermekle sınırlı değildir. Artık günümüzde ebeveyn olmak, çocuğun duygusal, sosyal, kişilik ve zihinsel gelişimlerinde yol gösterici ve destekleyici olmak demektir. Çocuğu bakıp büyötmek dışında, kendine güvenen, duygusal yönden

sağlıklı, yaratıcılığını kullanabilen, öz benliğini kazanmış bir birey olarak yetiştirmektir (Arnas, 2002).

Ebeveynlerin çocuklarına hayat boyu destek vermesi çocuk açısından büyük önem taşımaktadır. Çocuklarının eğitimden beklentileri ile anne babanın beklentileri denge oluşturulamadığı zaman çocuğun kişilik gelişiminde problemlerle karşılaşmaktadır. Ebeveynler, çocuğun dünyaya gelmesinde, korunmasında, yetiştirilmesinde ve toplumda kabul görmesinde önemli bir görev üstlenir. Anne ve babaların bilinçli ve bilgili olması aynı zamanda uygun ortamları oluşturması ve sürdürmesi çocukların toplumsal açıdan sağlıklı bireyler olarak yetişmesine olanak sağlar. Bu sebeple çocukların doğal eğitmenleri olan anne ve babaların sistemli ve bilinçli olarak eğitime katılım sağlamaları gerekmektedir (Gür ve Kurt, 2011; Özel ve Zelyurt, 2016).

2.2.1 Aile ile İlgili Kuramlar

Aile Sistemleri Kuramı: Aile Sistemleri Kuramı, aileyi, tutarlı bir şekilde davranış gösteren ve birbiriyle iletişim içinde olan unsur olarak sınırlandırılmış sistem olarak tanımlanmıştır. Bu sistem bireye değil ailenin bütününe odaklanmıştır. Ailenin özellikleri, sadece onu oluşturan bireylerin ilişkileri detaylı incelendiğinde anlaşılır. Aile, bazı karşılıklı ilişki ve düzenli etkileşimlerle birbirlerine bağlı bireyler olarak açıklanmaktadır. Bu kuram, ailenin iç-dış sorunlarla başa çıkmak için bir sistem meydana getirdiğine vurgu yapmaktadır (Temel, 2010, Aldemir, 2017).

Sosyal-Bilişsel Kuramı: Sosyal Bilişsel Kuramı, çocukların, çevresinde bulunan aynı zamanda kendisi için önemli olan kişilerin tutum ve davranışlarını gözlemleyerek toplumsal hayat ile ilgili bilgiler edinirler. Davranışlarımızın büyük bir bölümü, çevredeki bireylerin gözlenmesi ve model alınması sonucunda öğrenilir.

Öğrenmenin kalıcı olmasında, gözlem yapılan davranışların tekrarlanması ve bununla birlikte alınan ödül/ceza etkili olmaktadır (Temel, 2010; Aldemir, 2017).

İki Yönlü ve Etkileşimsel Kuramı: Bu kurama göre ebeveynlik, anne, baba ve çocuk arasındaki etkileşim süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu kurama göre, sadece anne ve baba çocuklarını etkilemez; çocuklarda, hem anne ve babalarını hem de anne ve babanın karı-koca ilişkisini, aile dinamiğini ve evlilik doyumunu etkilemektedir (Temel, 2010).

2.3 Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği ve Aile Katılımının Gelişimsel Önemi

Eğitim aile ile başlar, okul ve aile iletişimi ile devam eder. Çocukların başarılı bir öğrenci, iyi bir birey ve yurttaş olarak yetişmesi için okul ve ailenin işbirliğini içinde olmasının önemi büyüktür (Biber,2003). Okul öncesi eğitim, ebeveynlerin çocuğa sağlayamadığı eğitim ortamını sağlayarak, çocukların tüm gelişim alanlarında sağlıklı bir şekilde gelişmesine olanak sağlar. Ancak bu gelişimin gerçekleşmesi ebeveynlerin katılımı ile mümkün olmaktadır. Okul öncesi kurumlarında verilen eğitimin aile katılımı ile desteklenmesi, ebeveynlerin çocukları ile bilgi alışverişinde bulunması ve evde pekiştirilmesi çocuğun gelişimine yarar sağlayacaktır (Çağdaş ve Seçer; 2005).

Okul aile işbirliği, anne-baba ve öğretmenler arasında çocuğun eğitim ve gelişimini desteklemek amacıyla oluşturulan iletişim ve işbirliğidir. Okul öncesi dönemde okul aile işbirliği düzenlenirken, çocukların gelişimsel kazanımları ve aile içi dinamiklere olası etkisine dikkat edilmelidir. Okul-aile işbirliği anne ve babanın okulu, programı ve öğretmeni tanıması kadar, öğretmenin ebeveynleri ve çocuğu tanımasına olanak sağlamaktadır. Anne babalar okulda düzenlenen eğitim etkinliklerine katılarak, çocuklarının gelişimlerini izleme olanağı bulup, çocuklarının

gelişimlerine destek sağlayacak bilgi ve beceriler kazanırlar (Gürşimşek, 2010; Argon ve Akkaya, 2008).

Çocuğun eğitiminin gelişimini en iyi biçimde destekleyecek yapıda gerçekleştirilmesi için eğitimin parçası olan ve çocuğun gelişimi, bakımı ve eğitimden sorumlu anne babayı eğitime katarak okul aile işbirliği sağlanmalıdır (Atabey ve Tezel Şahin, 2009). Okul aile işbirliği, okulların etkili olabilmesi için en temel koşullarındandır. Okul aile işbirliği ile okulun parçası olan anne baba ile etkili bir iletişim sağlandığında, ebeveynlerin eğitim sürecine katılım sağlamasına yardım etmektedir. Bu sayede nitelikli bireyler yetişmekte ve çocukların akademik başarısı artmaktadır (Çalışkan ve Ayık, 2015).

Ailenin eğitime katılımı, anne babanın çocuklarını okula kayıt yaptırdıkları ilk gün başlar ve öğretmenler ilk gün anne-baba ve çocuk hakkında ilk bilgilerini edinirler. Bu bilgiler sayesinde öğretmenler okul aile işbirliğinin sağlanabilmesi için genel hatları belirler. Okul aile işbirliği yoluyla ebeveynlerin eğitime katılması okul ve ev arasındaki devamlılığı sağlayacak ve çocuğun gelişimine olumlu katkılarda bulunacaktır. Bu sayede öğretmenler evde neler olduğunun farkına varıp okuldaki etkinliklerini evde pekiştirilebilme, anne ve babalarda okulda olanlar hakkında görüş sahibi olma olanağı bulacaklardır. Eğitim programlarının asıl amacı, okul aile işbirliğinin dinamik hale getirilmesidir. Okul ile anne babanın arasındaki işbirliğinin artmasıyla okul aile işbirliği işlevsel hale getirilip, çocuklara daha nitelikli eğitim sunulacaktır (Atakan, 2010; Çalışkan ve Ayık, 2015).

Aile katılımının çocuğun eğitimindeki önemi dikkate alındığında, öğretmenlerin, okul aile işbirliğinin sağlanması ve anne babanın çocuğunun eğitimine katılması konusunda önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumlulukların yerine

getirilmesi, çocuğunun eğitim sürecine katılan ve destekleyen aile çevresinin oluşması yoluyla çocuğun bütüncül gelişimi sağlanacaktır (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010).

Okul aile işbirliği, anne babaların çocuklarının eğitimlerine dâhil olmaları için hazırlanan etkinliklerdir. Çocuklarının gelişimi ile ilgili olarak okulda yapılan çalışmalardan haberdar olan anne babalar çocuklarının eğitiminde ne kadar önemli olduklarının farkına varıp benimseyerek, çocuklarını teşvik eden, destekleyen, okuldaki ve evdeki eğitimi birlikte yürüten bir tutum sergilemeye başlarlar (Atakan, 2010). Okul aile işbirliği çocukların okulda yapılan etkinliklerinde davranış problemlerini ve becerilerini geliştirmekle kalmayıp, ailelerin gelişimlerine de çok yönlü katkı sağlamaktadır (Çamlıbel Çakmak, 2010).

Okul aile işbirliği, aile ilişkilerinin ilerletmek ve çocuğun yetiştirme anlayışını geliştirmenin bir yolu olarak görülmektedir ve ebeveynler, günlük deneyimleri ile kazandıkları davranışların dışında gerekli bilgi ve becerileri kazanmalarına, anne ve babalık rollerini güvenle gerçekleştirmelerine olanak sağlar (Gür ve Kurt, 2011).

Aynı zamanda, ebeveynler ve öğretmenler arasında gerçekleştirilen bilgi alışverişi yoluyla okulda sağlanan eğitimin evde de devamlılığının sağlanması açısından önemlidir. Oluşturulan bu işbirliği sayesinde anne babalar gerçekleştirilen etkinliklere katılabilecek, eğitimin kalitesi arttırılacak ve çocukların okulla karşı olumlu tutum geliştirmeleri sağlanacaktır (Atakan, 2010). Kaliteli bir eğitim için sağlıklı okul aile işbirliği, sağlıklı okul aile işbirliği için ise öğretmenlerin ve ailelerin birbiriyle iletişim içinde olmalarına ve çocuğun değerini iyi anlamalarına gereksinimleri vardır (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010).

Anne ve babanın okul öncesi eğitim desteğini sağlamak için ebeveynlere eğitim vermek, çocuklarının gelişimlerine katkı sağlayacak ve okul başarısını olumsuz olarak etkileyecek etmenleri azaltacaktır (Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007). Okul aile

işbirliği, çocukların ödevlerini, sorumluluklarını ve haklarını öğrenmelerinde, öğrendiklerini davranışa dönüştürmelerinde ve akademik başarının artırılmasında önemli bir yere sahiptir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010). Şahin ve Özbey (2007); yaptıkları alanyazın taramasında, okul aile işbirliği içerisinde olan ailelerin çocuklarının okula karşı daha istekli, anne ve babalarıyla olumlu ilişkiler kurmakta ve kendilerine güvenleri açısından daha olumlu bir gelişim içinde olduğunu belirtmişlerdir.

Aile katılımı, ailenin çocuğunu takibini ve çocuğun okula uyum sürecini kolaylaştırmaktadır. Bu sayede anne ve babalar çocukları ile ilgili sorumluluklarının farkına varırlar ve üstlenirler. Eğitimciler göre, anne babanın çocuklarının ödevlerine yardım etmesi, okulu ziyaret etmesi, çocuğun akademik başarısında etkili olduğu gibi çocuğun sosyal yönlerinin gelişmesinde de etkili olduğu için önemli görülmektedir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010).

Okul öncesi eğitimde okul aile işbirliği sağlandığında; öğretmen ebeveynleri ve çocuğu daha yakından tanıma fırsatı bulurken, ebeveynlerinde okulu ve öğretmeni yakından tanıma fırsatı bulmasına olanak sağlar. Bu şekilde ebeveynlerin, çocuklarının hangi şartlarda nasıl bir eğitim gördüğünü gözlemlemesine olanak sağlar (Çağdaş ve Seçer, 2005). Okul aile işbirliğinde kuvvetli bir iletişimin gerçekleşmesi için birbirleriyle yakın ilişkiler kurup yakın bir iletişim içinde olmaları gerekmektedir (Atabey ve Tezel Şahin, 2009).

2.3.1 Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği ve Aile Katılımının Çocuğa Katkısı

Okullarda okul aile işbirliği sağlandığı takdirde, çocuğun akademik başarısını olumlu olarak geliştirmektedir. Okul aile işbirliği aynı zamanda çocuğun

güdülenmesini, katılımını, kendisine güvenmesini, okul ve öğretmenine karşı da olumlu tutumlar geliştirmesine olanak sağlar (Haktanır, 2008).

Çocuğun ilk eğitimi ailede başlar. Çocuğun kişiliğinin oluşmasında yetiştiği aile ortamı ve aile fertleriyle olan ilişkileri önemli bir rol oynar. 0-6 yaş dönemindeki çocuğun aldığı eğitim, daha sonraki eğitimine temel oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Pedagogların, eğitimcilerin ve ilkökul öğretmenlerinin çocukların anne ve babalarını tanımak istemelerinin sebebi budur. Çünkü çocuğun, olumlu davranış kazanması, kişilik gelişimi, kendisine yetebilen, fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı, dünyaya faydalı biri olarak yetişmesinde ebeveynlerin rolü büyüktür (Çiftçi,1991; Tezel Şahin ve Cevher Kalburan, 2009).

Anne babanın tutumları, değer yargıları, ilgi ve inanışları, çocuğun davranışlarını biçimlendirirken gelecekte davranışları üzerinde de etkili olmaktadır. Çocuk ile sağlıklı ilişkiler kurulursa kendi benliğe yönelik algısı da sağlıklı olacaktır. Bu sebeple anne baba çocuk ilişkileri çocuğun kişiliğini belirleyen en önemli etkidir. Çocuk kurulan bu iletişimle, çevresinde olan insanları tanır ve güven duymaya başlar. Oluşan bu güvenle çocuk, toplumun sosyo-kültürel özelliklerini ve kurallarını öğrenip benimser. Bu şekilde çocuk toplum içinde diğer bireylerle kuracağı iletişimin alt yapısı oluşturur. (Yeşilyaprak, 1993; Tezel Şahin ve Cevher, 2007).

Ebeveynlerin çocuklarının eğitimine katılımı çocuklarının okula karşı istekli olmalarını, okuldan mezun olmadan ayrılma olasılığının oluşmasını engellemektedir. Ebeveynlerin sistemli bir şekilde çocuklarının eğitimlerine katılımı, çocuklarının akademik gelişimine katkı sağlamaktadır (Kotaman, 2008). Anne ve babalar okul aile işbirliğini sağladıklarında çocuklarına karşı tutum ve davranışları ile olumlu davranışlar kazandırabilir, duyarlı ve bilinçli ebeveyn olabilirler. Anne babalar çocuklarını nasıl desteklenmesi gerektiğinin bilincinde olurlar. Anne ve babası

tarafından takdir edilen, desteklenen, yanlışları yaptıklarında düzeltilen çocukların kişilik gelişimleri de sağlıklı olacaktır (Özel ve Zelyurt, 2016; Yazar, Çelik ve Kök, 2006).

Anne ve babanın, çocuk ile kurduğu iletişimin güvenilirliği ve verimliliği çocuğun çevresindeki diğer kişilerle iletişimini etkilemektedir. Çocuğun anne ve babasıyla kurduğu ilk etkileşimde yeterli güveni kazanmasına yol açmazsa, çevresindeki kişilere güvensiz ve şüpheli yaklaşmasına neden olacaktır (Anlıak, 2004). Çocuğun ailesi ile olan ilişkisinde ihtiyaçları önemseniyor, yanlış davranışları konuşularak düzeltiliyor ise, kendisine değer verildiğini hissediyorsa ve olumlu davranışları destekleniyorsa toplumsal hayata kolay uyum sağlayacaktır. Çocuğun anne ve babasıyla kurduğu sağlıklı iletişim çocuğun ilk önce kendine, sonra da toplumsal hayata yararlı bir birey olmasına yardımcı olacaktır (Tezel Şahin ve Cevher 2007)

Anne babanın okul öncesi dönemde çocuklarına yönelik tutumları, verdikleri eğitim, iletişim şekilleri çocuğun fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel, kişilik gelişiminde ki rolü büyüktür. Okul öncesi dönem kişilik gelişimde kritik bir dönemdir ve bu dönem başarı ile atlatıldığında, diğer dönemlerde başarı ile sağlayacaktır. Anne babalar, çocuklarını toplumsal hayata uyum sağlayabilmek, beceri kazanabilmek için okul öncesi kurumlarına göndermektedir ancak anne babalar çocuklarını okul öncesi kurumuna gönderdikten sonra okulla iletişimi asla koparmamalı ve kendilerini eğitimin bir parçası olarak görmelidirler (Çalışkan ve Ayık, 2015; Taşkın, 2011).

2.3.2 Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği ve Aile Katılımının Aileye Katkısı

Okul öncesi dönem; okul aile işbirliğinin sağlanması, okul ve ailenin beraber yol alması gereken bir dönemdir. Bu dönemde okul aile işbirliği sağlandığında,

ebeveynler çocukları hakkında daha fazla ve yeterli bilgi sahibi olurlar ve eğitimi konusunda daha bilinçli hareket ederler. Bu sayede çocuklar da bilinçli ebeveynler tarafından yetiştirilir (Haktanır, 2008).

Okul aile işbirliği ile anne ve babalar çocuklarının eğitimi konusunda bilgi ve farkındalık kazanırlar. Anne ve babalar çocuklarını tanıma, ebeveynlikle ilişkili olumlu davranışlar geliştirme ve çocuklarının gelişimini destekleme konusunda yardıma ihtiyaç duymaktadırlar. Aynı zamanda çocuk yetiştirmede konusunda ve aile içerisindeki problem durumlar hakkında temel bilgiye, önerilere ve duygusal desteğe ihtiyaç duyarlar. Anne ve babalar ebeveynlikle ilgili güdülenmeye ihtiyaç duymaktadır. Okul aile işbirliği ebeveynlerin bu ihtiyaçlarını karşılamaktadır (Şahin ve Özbey, 2007; Tezel Şahin ve Kalburan, 2009).

Ebeveynler, öğretmenler çocuklarıyla ilgili bilgileri paylaştığında, onları dinlediğinde, çocuklarının bakımları ile ilgili öneri alıp teşvik edildiğinde, öğretmenler tarafından desteklendiklerine inanırlar (Cömert ve Güleç, 2004). Anne ve babaların çocuklarının gelişim ve eğitimlerini desteklemeleri için çocuk gelişimi ve eğitimi, anne baba olma becerileri gibi konularda bilgilendirmelerde bulunulması gerekmektedir (Tezel Şahin ve Özbey, 2007).

Öğretmenler okul aile işbirliği ile aile katılımının öneminin farkına varırlar ve çocuklara daha fazla vakit ayırabilirler. Ebeveynler ise öğretmenlerin yeteneklerinin ve emeklerinin farkına varır ve saygı duyarlar. Aynı zamanda ebeveynler okulda gerçekleştirilen etkinliklere karşı olumlu görüşler geliştirir ve öğretmenlere daha fazla değer vererek eğitim sürecinde destek sağlarlar (Çamlıbel Çakmak, 2010). Aile katılımı ile anne ve babalar eğitimin işleyişinin, amaçlarının farkına varırlar ve okula karşı olumlu tutum geliştirebilirler (Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007).

2.3.3 Okul Öncesi Eğitiminde Okul Aile İşbirliği ve Aile Katılımının Öğretmene Katkısı

Öğretmenin en büyük sorumluluklarından biri de okul aile işbirliğinin sağlanmasıdır. Nitelikli anne-baba-öğretmen ilişkisi çocukların öğretmenlerini desteklemeye ve aile katılımının büyüyenek gelişmesine olanak sağlar (Atabey ve Tezel Şahin, 2009).

Anne, baba ve öğretmen arasında oluşan güven, iletişim ve işbirliği ile öğretmenler mesleklerine daha istekli olmaktadır. Okul aile işbirliği ile öğretmenler, ebeveynleri yakından tanıma fırsatı bulurlar. Çocukların ebeveynlerini ve ev yaşantısını bilen öğretmenler, çocukların hazır bulunuşluk düzeylerini bilebilir, doğru değerlendirmelerde bulunabilir (Ömeroğlu, 2003; Çamlıbel Çakmak, 2010).

Aile katılımı ile öğretmenler, ebeveynleri daha iyi tanıma fırsatı elde etmekte ve bu sayede ebeveynleri cesaretlendirme fırsatı bulmaktadırlar. Okulda yapılan etkinliklerden ebeveynlerin haberdar olması ve yüksek düzeyde katılması ise, öğretmenlerin geri bildirim almasına ve ailelerle karşılıklı ve sağlıklı bir iletişim kurmasına fırsat sağlayacaktır. Okul aile işbirliği ile okul öncesi eğitim kurumları gereksinimleri konusunda bilinçli ve öğretmenleri destekleyen ebeveynlere sahip olacaklardır (Ömeroğlu, 2003).

Öğretmenler anne baba katılımı yüksek olduğunda; çocuklarla ilgili aile ortamları hakkında daha derinlemesine bilgi sahibi olacaklarından, çocuğun evdeki özel gereksinimlerine, stres nedenlerine ve değişimlerine daha duyarlı olacak ve ailelerin gereksinimlerini çocuk merkezli biçimde karşılayabilecektir (Cömert ve Güleç, 2004).

2.4 Okul Öncesi Eğitiminde Aile Katılımını Gerçekleştirme Yolları

Okul öncesi dönemde anne ve babalar çocuklarının okulda gördükleri eğitim konusunda gerekli bilgiye sahip olmadıklarında, evde çocuklarının eğitimini desteklemeleri de zorlaşmaktadır. Bu yüzden anne ve babaların evde çocuklarını desteklemelerini sağlamak için öğretmenin eğitim programını aile katılımını sağlayacak şekilde ele alıp değerlendirmesi gerekmektedir. Çocukların eğitimlerini desteklemek için okul aile katılımının sağlanması ve çocuklarla iletişimin sağlıklı olabilmesi için ebeveynlere bazı bilgi ve beceriler verilmesi gerekmektedir. Ebeveynler çocuklarının gelişimleri hakkında bilgilerinden tatmin olursa, kendilerine güvenirlere ve çocuklarının eksik yanlarını olumlu şekilde telafi edebilir ve çocuklarını daha iyi anlayabilirler (Çamlıbel Çakmak, 2010; Çağdaş, Özel ve Konca, 2016).

Öğretmenlerin, okul aile işbirliğinin sağlanması için anne babalara çocuk gelişimi ve eğitimi hakkında çeşitli yollarla bilgi vermeleri eğitimin kalitesinin arttıracak ve bu bilgilendirmeler sayesinde anne babaların aile katılımı ile ilgili olumlu tutum geliştirmeleri sağlanacaktır (Arnas, 2002). Anne ve babaların çocuklarının eğitimine katılım sağlayabilmeleri için çocukları ve öğretmenle iyi bir iletişim kurmaları, okul içi ve dışındaki etkinliklerde görev alıp yardımcı olmaları aynı zamanda da eğitim öğretimle ilgili farklı beklentilere sahip olmaları gerekmektedir (Kotaman, 2008).

Okul aile işbirliğinin sadece ekonomik düzeyde gerçekleşmesi anne babanın aile katılımını zorlaştırmaktadır. Böylesi durumlarda, anne babalar çocukları ile ilgili karşılaştıkları problemler ve eğitimde yetersizlik hissettiği hissettikleri konular ile ilgili olarak öğretmenlerle görüşmemekte ve okul aile işbirliği sağlanamamaktadır (Çalışkan ve Ayık, 2015).

Öğretmenlerin, ebeveynlerin ve çocukların ihtiyaçlarını dikkate alarak ebeveynleri ve çocukları destekleyecek ve katılımlarına katkı sağlayacak yöntemler

geliştirebilmeleri beklenmektedir (Ömeroğlu,2003). Okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen eğitim, anne ve babaların ihtiyaçlarına göre kurum ve ev merkezli olarak düzenlenmiş olabileceği gibi; sadece ebeveynlerin okuldaki etkinliklere katılımları yoluyla da sağlanabilir (Tezel Şahin ve Özbey, 2009). Aile katılım çalışmalarının planlanması ve yürütülmesinde; öğretmenlerin anne ve babalarla sağlıklı ilişkiler kurması, anne ve babalara karşı saygılı olması, empati kurabilmesi, ön yargılı davranmaması gerekmektedir. Okulda gerçekleştirilen ve ailenin de içine dâhil edildiği zengin etkinliklerle çocuğun eğitimi açısından hem evde hem de okulda devamlılık sağlanmış olacaktır (Çamlıbel Çakmak, 2010).

Anne ve babaları okul öncesi eğitimin içine çekebilmek için okulun ilk gününde anne babalara bireysel olarak ya da okulun açıldığı ilk haftalarda veli toplantıları gerçekleştirilerek okul öncesi eğitimin amaçları ve okul öncesi kurumunun bakım yer olmadığı, eğitim amaçlı olduğu belirtilmelidir. Bu görüşmeler ile anne ve babanın ilgileri çekilmiş olur ve okul aile işbirliğinin ilk adımları atılmış olur (Arnas, 2002).

2.5 Okul Öncesi Eğitiminde Babanın Rolü ve Önemi

Ebeveynlerin gelişmekte olan teknoloji yoluyla bilgiye kolay ulaşması, eğitim düzeylerinin yükselmesi, paylaşılabilen bilginin niteliğinde sayısında ve hızında meydana gelen artış ile anne ve babaların çok daha zengin bilgilere ulaşma olanaklarına sahip olmalarına, çocuk yetiştirmeye yönelik olumsuz tutumlarını ve uygulamalarını gözden geçirip, değiştirme çabaları içine girmelerine yol açmaktadır. Bu süreçte en önemli değişim anne babaların çocuk yetiştirme konusunda rollerinin yeniden gözden geçirilerek tanımlanması olmuştur. Ebeveynler çocuk gelişimi ve eğitiminde birbirinden ayrı ancak birbirini tamamlayan bir güce sahiptir (Tezel Şahin

ve Özbey, 2007). Bu nedenle babaların eğitim sürecine katılımının önemi yadsınamaz bir gerçektir. Aşağıda bu konu ile ilgili daha detaylı bilgiler verilecektir.

2.5.1 Okul Öncesi Eğitiminde Baba Katılımı ve Önemi

Tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de çocuğun bakımından ve eğitiminden sorumlu olan ve çocuk için öneminden bahsedilen annelerken, babanın rolü ve önemden hiç bahsedilmemiştir (Taşkın, 2011). 1970’li yıllarda çocukların eğitimine babaların katılımı dikkat çekmeye başlamış; okulda yapılan etkinliklere babaların katılımı da fazla dillendirilir hale gelmiştir (Tezel Şahin ve Özbey, 2009).

Çocuğun gelişiminde annelerin etkisi üzerine literatür taraması zengin iken baba-çocuk ilişkisi ve baba rolü üzerinde çok az araştırma bulunmaktadır. Ancak son 50 yıl da çocuğun gelişiminde baba faktörüne değinilmeye başlamıştır. Günümüzde konu ile ilgili araştırmalarda anne gibi babanın da çocuğun gelişimi ve eğitimiyle ilgilenmesi gerektiğine ve babanın anne kadar önemli olduğuna vurgu yapılmaya başlanmıştır. Alanyazın tarandığında, babanın çocuğuyla aktif ilgilenmesi, çocuğun sözel becerisini, akademik başarısını ve analitik düşünme becerisini geliştirmektedir. Çocuğuyla yaşamını aktif paylaşan babanın çocuğunun akademik başarısı, aktif paylaşmayan babanın çocuğuna göre daha yüksek olduğu araştırmalarda söylenmektedir. Yapılan bu araştırmalarda babanın çocuğuyla ilgilenmesi, oynaması, eğlenceli zaman geçirmesi bebeklerin bilişsel ve dil gelişimlerini geliştirdiği ve IQ puanlarının daha yüksek olduğundan bahsedilmiştir (Taşkın, 2011)

Babanın çocuğu ile kurduğu olumlu iletişimin çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi bilinmektedir. Babanın çocuğuyla olan ilişkisinin çocuğun özgüven gelişimi, benlik algısında yapıcı ve sarsıcı etkileri olabilmektedir. Benlik algısı, yaşamın ilk yıllarında önce aileden sonra sosyal çevreden desteklenen geri bildirimlerden oluşmaktadır. Anne babası tarafından değer verildiğini gören, sevilen, kabul edilen

çocuk kendisini önemli ve değerli görür ve olumlu benlik algısı gelişir. Bu noktada babaların rolü oldukça önemlidir (Pekkarakaş, 2010). Babaların çocukları ile kurdukları ilişkilerinde çocuklar babanın hal ve hareketlerini, olaylar karşısındaki tutum ve tepkilerini, problem çözme becerilerini örnek alırlar. Çocuk babası tarafından değer gördüğünü, onaylandığını, sevildiğini ve kabul edildiğini hissederse öğrenmeye ve gelişmeye açık olacaktır. Baba çocuk arasında kurulan olumlu ilişkide, çocuğu dinlemek, düşüncelerine saygı göstermek, kural ve sınırları belirlemek oldukça önemlidir (Pekkarakaş, 2010).

Günümüzün sosyal yaşantısında babanın da anne kadar sorumluluk alabileceği düşüncesini görmekteyiz. Babaların çocuklarını puset içinde boynuna takarak gezdiren, çeşitli ihtiyaçlarını karşılayan, banyolarını yaptıran ve çocuklarının sorumluluklarını almaktan gurur duyan babaların sayısı hafife alınmayacak kadar fazla olduğu gözlenmektedir (Anlıak, 2004).

Babalar çocuklarına düzenli bir şekilde vakit ayırmalı, okulda gerçekleştirilen etkinliklere daha çok katılmaya özen göstermelidirler. Araştırmalar çocukları ile geçirdikleri nitelikli zamanın artmasının çocukların yanı sıra babaların babalık rol algıları üzerinde olumlu etkileri bulunduğunu ortaya koymaktadır. Babalar çocuklarının bakımını düzenli olarak üstlenerek okula getirilip götürülmesi gibi görevleri yerine getirebilir. Babalar, diğer babalarla çocuğun eğitimi ve babalık rolü hakkında işbirliği içinde olması çocuklarına farklı bakış açısı ile yaklaşmalarına yardımcı olur. (Şahin ve Demiriz, 2014; Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007).

2.5.2 Okul Öncesi Eğitiminde Baba Katılımının Çocuğun Gelişimine Katkısı

Anne ve çocukları için babanın güven kaynağı olduğu bilinmektedir. Çocuk babasını saygı duyulması gereken ve güçlü biri olarak görmekte ve çocuğun gelişiminin babanın çocuğa olan davranışlarının niteliği etkilemektedir (Özdal ve Aral,

2005). Babanın daha çok sorumluluk alması, çocuğuyla etkileşimde bulunması ve yaşamına aktif katılması çocuğun yaşamına iki kişinin etkin katılması, model alacağı ve bağlanacağı kişi sayısının artmasını sağlayacaktır. Bu şekilde annenin ve çocuklarının ihtiyaçlarına duyarlı, destekleyici baba sayesinde ailedeki tüm bireyler arasındaki ilişkiler olumlu şekilde gelişmektedir (Anlıak, 2004).

Çocuğun eğitimde anneler kadar babalarında önemi büyüktür. Babanın varlığını hisseden çocuğun kişilik gelişimi olumlu yönde gelişir; özgüven sahibi, sosyal etkileşimi kuvvetli bir birey olur ve özdisiplini artar. Çocuğuna kitap okuyan, konuşan, fikrinin soran, sevgisini hissettiren ve oyunlarına eşlik eden babaların çocuklarının zekâ gelişimleri olumlu yönde ilerler (Erdal, 2017).

Babanın ilgi ve sevgisinden yoksun büyüyen çocuklarda, öz saygısını kaybetme, akademik başarısızlık, güvensizlik duyguları daha sıklıkla görülmektedir. Babanın ilgi ve sevgisi ile büyüyen çocuklar ise, akranları ile sağlıklı ilişki kurabilme, olumlu kimlik gelişimi, uyum yeteneği ve liderlik özellikleri göstermektedir. Babanın çocuğun hayatına katılımı, çocuğun gelişimini etkilediği gibi, anneyi de etkilemekte ve çocuğun gelişiminde dolaylı olarak olumlu rol oynamaktadır. Anne, babanın desteğine sahip olduğunda, daha sabırlı ve duyarlı ebeveyn olmaktadır. Babanın sağladığı duygusal destek, olumlu anne-çocuk ilişkisi oluşturmaktadır (Kirpitçi, 2010; Gürşimşek, Kefi ve Girgin, 2007; Pekel Uludağlı, 2017).

Şahin ve Özbey (2007); yapmış oldukları araştırmalarda, kız çocukları babalarını izleyerek erkeklere nasıl davranması gerektiğini, erkek çocukları babalarını izleyerek erkeksi davranışları kazandığını belirtmişlerdir. Babaların kız ve erkek çocuklarında cinsiyetlerine uygun davranış geliştirmesinde etkili olduğunu vurgulamışlardır. Babası olmadan yetişen erkek çocuklarının gelişim testlerinde babası olanlara göre daha düşük puanlar aldığı sonucuna ulaşmışlardır. Okul öncesi

dönemde, babaların çocuklarının yaşamına aktif katılmasıyla, yetişkinlik döneminde sağlıklı bir psikolojiye, kariyere, romantik ve sosyal ilişkilere sahip olma olasılıkları yüksektir. Babanın aktif katılımı, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimini aynı zamanda fiziksel ve bilişsel gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Pekel Uludağlı, 2017).

Babanın varlığı ile büyümek erkek çocuk kadar kız çocuk için de önemlidir. Bilhassa kız çocuklarının ergenlik öncesinde babalarının kendisini sevdiğini hissedecek işaretler arar ve babanın varlığı, kız çocuklarının cinsel kimliklerinin ve özgüvenlerinin gelişmesinde etkili olmaktadır. Babaların kız çocuklarına sevgilerini hissettirmeleri ve onlarla yeterince ilgilenmeleri kız çocuklarının büyüme çağında gerek karşı gerekse aynı cinsiyetten arkadaşlarıyla sağlıklı ilişkiler kurmasına yardım eder (Özdal ve Aral, 2005). Babaların çocuğun hayatında belirleyici olduğu dikkate alındığında, çocuğun eğitimi ve gelişimi konusunda bilgi sahibi olması, baba rolünün öneminin farkına varması gerekmektedir. Babalara bu konuda öğrendiklerini çocuklarına karşı davranışa dönüştürebilmeleri için farklı programlar çerçevesinde desteklenmelidir (Taşkın, 2011).

2.5.3 Okul Öncesi Eğitiminde Baba Katılımını Etkileyen Etmenler

Doğum öncesinden başlayarak doğumdan sonraki ilk yıllarda baba-çocuk ilişkisi toplum tarafından yeterince destek görememekte, bebek ile ilgilenmenin temel olarak annenin görevi olarak görülmekte; bu da babanın, babalık rolü için hazır olamadığı düşüncesine kapılmasına ve çocuğun bakımı konusunda isteksiz olmasına sebep olmaktadır. Bunun sonucunda baba, ailesel ilişkiler, çocuğun gelişimi ve çocuğun ihtiyaçları konusunda eksiklikler göstermektedir Başarılı ebeveyn davranışları sergilemek için baba adaylarına, gebelik, doğum ve doğum sonrası dönem için eğitim verilmesi gerekmektedir (Seçer, Çeliköz ve Yaşa, 2007; Özkan, Çelebioğlu, Üst ve Kurudirek, 2016).

Baba bilmediği bir rolün içine düştüğünde, çocuk yetiştirmede aktif rol almada başarısız olurken çocuğuyla ilişki kurmakta zorlanmaktadır. Babanın neyi nasıl yapacağını bilmemesi, çocuğuyla etkileşim içine girmesini engellemektedir. Çocuk psikolojisi ve eğitimi konusunda bilgi sahibi olmamak, çocuğuyla etkin bir iletişime nasıl gireceğini karar verememek; baba-çocuk arasındaki ilişkiyi zedelerken, çocuğun değişik gelişim alanlarında farklı problemlere sebep olmaktadır (Taşkın, 2011).

AÇEV(2017), tarafından yapılan araştırmada babaların iş hayatındaki stres ortamının çocukları ile geçirdikleri zamanın kalitesini olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Aynı zamanda babaların iş hayatındaki çalışma saatlerinden dolayı çocukları ile kısıtlı zaman geçirdikleri ve bu kısıtlı zamanda kendilerini yorgun hissetmelerinden dolayı baba katılımının kalitesinin düştüğünü vurgulamışlardır.

Annelerin çocuklarının bakımı ve ihtiyaçlarını karşılama konusunda her şeyi kendisinin yapmak istemesi ve eşlerinin başaramayacağı düşüncesi, babaları da çocuklarının bakımından ve ihtiyaçlarını karşılama konusunda, başaramayacakları korkusu ile uzaklaştırmaktadır. (Çıldır, Karakoç ve Karaca, 2014).

Yukarıda da söz edildiği gibi gerek toplumsal cinsiyet rol kalıpları gerekse aile içinde anne-babanın ebeveyn rolünü nasıl tanımlayıp paylaştıkları çocuk için olduğu kadar babalar için de önemlidir. Bu konuda geleneksel tutumlar, çocukları babaların eğitimlerine katkısından uzun süre mahrum bırakmıştır.

2.6 Konu İle İlgili Araştırmalar

2.6.1 Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Turbiville ve Marquis (2001), erken çocukluk eğitimine babaların katılım biçimlerini inceledikleri çalışmalarında, 318 katılımcı babanın çocukları ile birlikte tüm aile üyelerinin katıldığı tatil, kamp ve piknik yapma etkinliklerine katıldıklarını

ayrıca eşleri ile birlikte daha iyi bir baba, ebeveyn olmak çocuklarının geleceğinin daha iyi planlamak amacıyla çeşitli etkinliklere katıldıklarını dile getirmişlerdir.

Flouri ve Buchanan (2004), erken çocukluk döneminde anne baba katılımının çocukların ileriki eğitim döneminde ki sonuçlarını incelediği araştırmada, babaların erken yaşta çocuklarının eğitimine katılımı, çocuklarının gelişimlerini olumlu yönde etkilediği ve ileride yaşayabileceği problemleri önlediği sonucuna ulaşılmıştır.

McBride, Brown, Bost, Shin, Vaughn, ve Korth (2005), annelerin babalık rolü hakkındaki görüşlerini ve babaların katılımını etkileyen etmenleri inceledikleri araştırmada, 30 aile yaptıkları görüşmelerde babaların ebeveyn rollerinin ve katılım düzeylerinin anneler tarafından yönlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Cabrera, N.J., Shannon, J.D ve Tamis-LeMonda, C. (2007), babaların yeni yürümeye başlayan çocuklarda bilişsel ve duyuşsal gelişimine etkisinin incelendiği çalışmada, babanın, çocuğun dil, bilişsel gelişimine, özellikle 24 aydan sonra duyuşsal gelişimine etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sarkadi, Kristiansson, Oberklaid, ve Bremberg, (2008), baba katılımının çocukların gelişimini nasıl etkilediğini araştırdıkları çalışmada, baba katılımının erkek çocuklarda davranışsal sorunların, kız çocuklarda ise psikolojik sorunları önlediği sonucuna ulaşılmıştır.

2.6.2 Türkiye’de ve KKTC’ de Yapılan Çalışmalar

Güngörmüş Özkardeş ve Arkonaç (1998), farklı eğitim düzeylerindeki babaların babalık rollerini incelemek için gerçekleştirildiği araştırmasında, eğitim düzeyi arttıkça babanın çocuk üzerinde olumlu etkisi olan faaliyetleri açıklama eğiliminde olduğu görülmektedir. İlkokul mezunu olan babalar kendisini de, ideal babayı da ve kendisi gibi olmayan babayı da, çocuğa olan sorumluluğunu eve getirdiği para ile birleştirmektedir.

Gürşimşek, Kefi ve Girgin (2007); okul öncesi eğitime babaların katılımlarını etkileyen etkenleri belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında, babaların eğitime katılımlarını engelleyen en temel unsurların; “katılımın gereğine inanmama”, “zaman bulamama”, “ulaşım güçlüğü”, “ diğ er velilerle ve öğretmenle iletişim kurma güçlüğü” ve “zamanında haber verilmemesi” olarak belirlenmiştir. Baba ve çocuğ un günlük aktif olarak geçirdikleri sürenin artması ile babaların çocuklarının eğitime katılım düzeyi arttığı nın sonucuna ulaşmışlardır.

Seçer, Çeliköz ve Yaş ar (2007), yaptıkları araştırmada çalışmaya katılan babaların genel olarak babalığ a karşı olumlu tutum sergiledikleri, hayal kırıklığına, endiş e ve kaygıya uğ ramadıkları sonucuna ulaşmıştır. Babaların karşılaştıkları problemleri çözüm bulabildikleri, babalık konusunda ilgi, istek ve motivasyona sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Kotaman (2008), anne-babaların çocuklarının eğitime katılım düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdiğ i araştırmasında, öğrenim düzeyleri daha yüksek anne babaların, öğrenim düzeyleri daha düşük anne babalardan anlamlı bir şekilde daha yüksek katılım puanlarına sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Gürşimşek (2010), KKTC’de gerçekleştirdiğ i, ailelerin okul öncesi eğitime katılımlarını etkileyen etkenlerin belirlenmesi araştırmasında, ailedeki çocuk sayısının artmasıyla beraber anne babanın çocuklarının hem okulda yürütülen, hem de aile içerisinde sağlanan eğitimsel ortamlarda gerçekleştirdikleri etkinlikler açısından daha düşük katılım düzeyleri gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır. Aynı zamanda çocuklarıyla daha fazla zaman geçirdiklerini belirten ebeveynlerin ev temelli katılım puanlarının daha yüksek olduğ u, ancak diğ er boyutlarda her hangi bir farklılaş ma bulunmadığı görülmüştür.

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan araştırmasında araştırmada, eşinden ayrılmış babaların okul aile işbirliği temelli katılımlarının evli-ayrı yasayan babalara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, lisansüstü eğitime sahip olan babaların diğer eğitim düzeylerinde olan babalara göre daha modern çocuk yetiştirme tutumları sergilediği sonucuna ulaşmıştır.

Özcebe, Küçük Biçer, Çetin, Yılmaz ve Zakirov (2011), 0-10 yaşları arasında çocuğu olan 119 anne gerçekleştirdiği araştırmada, babaların öğrenim düzeyleri arttıkça, yaşları gençleştikçe ve çalışma saatleri azaldıkça çocukların bakımına katkılarının arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Türkoğlu, Çeliköz ve Uslu (2013), 12 baba ile yürüttükleri araştırmada babaların çocukları ile geçirdikleri nitelikli zamanlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bulgulara göre; araştırmaya katılan babaların hafta içi günlerde çocukları ile ne kadar nitelikli zaman geçirdikleri sorulduğunda; 9 baba çocuğu ile 1 saatten az, 2 baba 1-2 saat, 1 baba 2 saat ve daha fazla nitelikli zaman geçirdiğini söylemiştir.

Şahin ve Demiriz (2014), 5-6 yaşında çocuğu olan babanın babalık rolü algılarıyla eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin ele alındığı araştırmada; 40 yaş ve üzerindeki babaların babalık rolü algısının daha fazla olduğu ve yükseköğrenim görmüş babaların babalık rolü algısının, lise düzeyinde öğrenim görmüş babalara göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çıldır, Karakoç ve Karaca (2014)'de yaptıkları araştırmada, babaların %87,7'si annelerin bebeğin bakımından ilk sorumlu kişinin olduğunu söylerken, babaların %12,3'ü çocuklarının bakımından annelerin ve kendisinin sorumluluğunda olduğunu belirtmiştir. Babalara sorulan 'Rutin kontrollere eşiniz ile birlikte gittiniz

mi?’ sorusuna %74,1’i evet olarak cevap verirken, babaların %24,7’si bu etkinliğe hiç katılmadığını belirtmiştir.

Erdener (2014), okul öncesi eğitime aile katılımını engelleyen etkenleri incelemek amacıyla Konya ilinde 578 katılımcı ile gerçekleştirdiği çalışmada, ailelerin düşük gelire sahip olmasının çocuklarının eğitimiyle ilgilenmelerini zorlaştırdığı ayrıca düşük gelirin çocukların eğitimini de olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Kuruçırak ve Kulakaç (2014), babaların erken çocukluk döneminde çocuğun bakım gereksinimleri konusunda sorumluluklarını ele alan araştırmasında, babaların çocuklarının bakımını sorumlulukları olarak görmediklerinin sadece isteklerine bağlı olduğunun, çocukları ile aralarında her zaman mesafe olduğunun sonucuna ulaştıklarıdır.

Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2015) yaptıkları araştırma 533 baba ile yürütülmüştür. Çocuk bakımının farklı alanlarını incelendiği çalışmada, çocukların eğitimi, fiziksel bakımı, disiplin yöntemleri, sağlık sorunları hakkında babaların annelere göre daha az sorumluluk aldığı, çocukların yaşları ilerledikçe; genellikle oyun aktivitelerinde anne ve babaların eşit sorumluluk üstlendiği sonucuna ulaşmıştır.

Tezel Şahin, Akıncı Coşkun ve Aydın Kılıç (2017), babaların çocukları ile zaman geçirme durumlarını inceledikleri çalışmada, katılımcı babaların çocuklarıyla; oyun oynama, sohbet etme, parka-pikniğe- hayvanat bahçesine gitme, alışveriş yapma sinemaya-tiyatroya gitme, kitap okuma, deney ve resim yapma, spor yapma gibi etkinlikler yaptıkları sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte babaların çocuklarıyla günde 1-2 saat arasında zaman geçirdiklerini ama bu süreyi yeterli bulmadıklarını söylemişler. Bu süreyi yeterli görmeme nedenlerini, çocuklarının daha fazla ilgiye gereksinimlerinin olduğunu ve daha fazla zaman geçirmelerini gerektiğini

bildikleri ancak iş yoğunluğu ve çalışma şartları sebebiyle zaman ayıramadıkları yönünde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Bölüm 3

YÖNTEM

Bu bölümde yapılan araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama aracı ve veri toplama süreci ve çalışmada dikkat edilen etik ilkeler hakkında bilgi verilecektir.

3.1 Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nicel bir çalışmadır. Nicel çalışma, gerçeğin nesnel olarak gözlenip, ölçüldüğünü kabul edip analiz eden pozitivist bir görüştür (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016).

Yapılan bu araştırma da 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeylerini etkileyen etmenleri belirlemek amacı ile betimsel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi, herhangi bir grubun özelliklerini, ilgi, yetenek, beceri, tutumlarını ve görüşlerini belirlemek için verilerin toplanmasını sağlayan çalışma olarak tanımlanmaktadır. Diğer araştırma yöntemlerine göre daha büyük örneklere ulaşılabilir. Tarama yöntemi ile örneklemden elde edilen veriler ile evren hakkında çıkarımlarda bulunulmasına yardımcı olur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016; Creswell, 2016).

Çalışmada tarama yöntemi, verilerin daha hızlı bir şekilde toplanması, daha geniş örnekleme sahip olunması ve daha ekonomik olmasından dolayı tercih edilmiştir.

3.2 Evren ve Örneklem

Bu bölümde araştırmanın evren ve örnekleme hakkında bilgi verilecektir.

3.2.1 Evren

Araştırmanın evreni, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Gazi Magosa Kazasında, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına bağlı devlet ve özel anaokullarına devam eden, 3-6 yaş arasında çocukların babaları oluşturmaktadır.

3.2.2 Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Gazi Magosa Kazasında, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığına bağlı rastgele seçilmiş okullarda eğitime devam eden tüm öğrencilerin babaları oluşturmaktadır. Araştırma 8 devlet ve 7 özel anaokulunda çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden babalarla yürütülmüştür. Araştırmaya 3-6 yaş arası çocukları olan ve çocukların devlet okullarına devam eden 102 baba, özel anaokullarına devam eden 116 baba, çocukları hem özel hem devlet okuluna devam eden 13 baba toplamda 231 baba katılmıştır. Örneklemini oluşturan babaların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1: Katılımcı Babaların Sosyodemografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Baba Yaş	N	%
20-30	28	12.1
31-40	159	68.8
41 Yaş Üstü	44	19.9
Toplam	231	100.0
Baba Öğrenim Durumu	N	%
İlkokul	24	10.4
Ortaokul	30	13.0
Lise	84	36.4
Üniversite	72	31.2
Lisansüstü	21	9.1
Toplam	231	100.0
Baba Çalışma Durumu	N	%
Memur	75	32.5
Özel Sektör	107	46.3
Serbest Meslek	49	21.2
Toplam	231	100.0
İlişki Durumu	N	%
Evli Birlikte Yaşıyor	212	91.8
Diğer	19	8.2
Toplam	231	100.0

Toplam Aylık Gelir	N	%
1000-2000	13	5.6
2001-3000	44	19.0
3001-4000	58	25.1
4001 ve üstü	116	50.2
Toplam	231	100.0
Çocuk Sayısı	N	%
1	73	31.6
2	112	48.5
3	46	19.9
Toplam	231	100.0

Tablo 1’de katılımcı babaların sosyodemografik özelliklerine göre sayıları ve yüzde dağılımları belirtilmiştir.

Katılımcı babaların yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde; 20-30 yaş arası 28 (%12.1)’i, 31-40 yaş arası 159 (%68.8)’unu ve 40 yaş üstü babalar ise 44 (%19.9)’ünü oluşturmaktadır.

Katılımcı babaların 24 (%10.4)’ü ilkokul, 30 (%13.0)’u ortaokul, 84 (%36.4)’ü lise, 72 (%31.2)’si üniversite, 21 (%9.1)’i lisansüstü mezundur. Katılımcı babaların 75 (%32.5)’i memur, 107 (%46.3)’si özel sektörde, 49 (%21.2)’u serbest meslekte çalışmaktadır.

Katılımcı babaların 212 (%91.8)’si evli ve birlikte yaşıyor kategorisini, 19 (%8.2)’u diğer (evli-ayrı yaşıyor, boşanmış vb.) kategorisini işaretlemişleridir. Katılımcı babaların 13 (%5.6)’ünün 1000-2000 TL, 44 (%19.0)’ünün 2001-3000 TL, 58 (%25.5)’inin 3001-4000 TL, 116 (%50.2)’sının 4001 TL ve üstü toplam aylık geliri bulunmaktadır. Katılımcı babaların 73 (%31.6)’nün 1, 112 (%48.5)’sinin 2, 46 (%19.9)’sının 3 çocuğu bulunmaktadır.

3.3 Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada verileri toplama amacı ile ‘Aile Katılım Ölçeği (AKO)’ ve katılımcıların sosyodemografik özellerini belirlemek amacı ile araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan ‘Bilgi Formu’ kullanılmıştır.

3.3.1 Aile Katılım Ölçeği (AKO)

Aile Katılım Ölçeği orijinal olarak Fantuzzo, Tighe ve Childs tarafından (2000) geliştirilmiş ve toplamda 25 madde ve 3 alt boyuttan (Ev Temelli Katılım- ETK, Okul Temelli Katılım-OTK, Okul- Aile İşbirliği Temelli Katılım-OATK) meydana gelmektedir. Ölçeğin orijinal uygulamasında güvenilirlik katsayısı .85 olarak saptanmıştır. Gürşimşek (2003) ‘in çocuğu okulöncesi eğitim kurumuna devam eden 200 anne ile yürüttüğu ölçeğin Türkçeye uyarlanma çalışmasında işlemeyen maddeler ölçekten çıkarılmış ve ölçek 21 maddelik ve 3 alt boyutlu bir yapıda düzenlenmiştir. Bu çalışmada 21 maddelik form kullanılmıştır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt boyutu, anne ve babanın okulda gerçekteşen etkinliklere çocuğuyla beraber katılımıyla ilgili davranışları tanımlayan 7 maddeden (Örneğin, okula maddi katkı sağlayacak etkinliklere katılım, sınıf-içi etkinliklere katılım, veli toplantılarına katılım). Ev Temelli Katılım (ETK) alt boyutu, anne ve babanın okul dışında çocuklarının öğrenmelerine katkılarını belirlemek amacıyla etkinlik ve davranışları tanımlayan 5 maddeden (Örneğin, çocuğumun yaratıcılığını geliştirmek için onunla çeşitli etkinlikler yaparım, çocuğumu öğrenme yaşantıları konusunda teşvik ederim). Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt boyutu ise ebeveynlerin okul personeli ve öğretmenle çocuğun gelişimine yönelik etkileşim düzeyini tanımlamaya yönelik 9 maddeden (Örneğin, çocuğumun öğretmeni ile kişisel yada ailevi konuları paylaşırım, sınıf kuralları konusunda çocuğumun öğretmeni ile konuşurum) meydana gelmektedir.

Ölçekte tüm maddeler 5'li Likert türü bir ölçek üzerinden değerlendirilmekte ve puanlanmaktadır (1 “hiçbir zaman”, 2“nadiren”, 3 “bazen”, 4 “sık sık” 5“her zaman”). Aile Katılım Ölçeğinin her alt boyutundan elde edilen yüksek puanlar anne ve babanın eğitime katılımında ilgili ve istekli olduklarını göstermektedir.

Gürşimşek (2003) ‘in çocukları okul öncesi eğitime devam eden 200 anne ile yürüttüğü ölçeğin Türkçeye uyarlanma çalışmasında, ölçeğin cronbach güvenirlik katsayısı alt boyutlar için sırasıyla .79, .69, .84 ve tüm ölçek için .87 olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada ölçeğin güvenirliği ile ilgili analizler yenilenmiş; ölçeğin alt ölçekler için cronbach alpha güvenirlik katsayısı sırasıyla .83, .72 ve .90 ve tüm ölçek için .92 olarak belirlenmiştir.

3.3.2 Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda toplamda 18 soru sorulmuştur. Araştırmaya katılan babaların sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacı ile babaların yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, geliri gibi sorular sorulmuştur. Katılımcı babaların kaç çocuğunun olduğunu, yaşlarını ve cinsiyetlerini, çocukları ile ne kadar aktif zaman geçirdiklerini ve bu zamanda hangi etkinlikleri yaptıklarını öğrenmek için sorular yöneltilmiştir. En son olarak katılımcı babalara çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma durumlarını, eğitime katılımın çocuğun gelişimine etkisi, aile katılım etkinliklerini yeterli bulma durumlarını öğrenmek için 5 tane derecelendirmeli soru yöneltilmiştir.

3.4 Veri Toplama Süreci ve Çalışmada Dikkat Edilen Etik İlkeler

Bu bölümde veri toplama süreci ve bu süreçte dikkat edilen etik kurallar hakkında bilgi bulunmaktadır.

3.4.1 Veri Toplama Süreci

Araştırma yapılmak istenen konu belirlendikten sonra istenen belgeler gerekli etik kurallara uygun bir şekilde hazırlandıktan sonra Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na başvuruda bulunulmuştur. Oradan gerekli izinler alındıktan sonra Doğu Akdeniz Üniversitesi Etik Kurulu'na başvuruda bulunulmuş ve gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli izinler alındıktan sonra araştırma yapılacak okullar Gazimağusa kazasında bulunan devlet okulları ve özel okullar arasından rastgele belirlenmiştir. Araştırma yapılmak istenen okullarda sorumlu kişilerle görüşülerek gerekli izinler gösterilmiş, araştırmam hakkında bilgi verilmiş, çalışmanın amacının ne olduğunu, araştırmaya kimlerin katılacağı, nasıl yürüyeceği konusunda detaylı bilgi verilmiştir. Bu açıklamalar doğrultusunda araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden okullarda okul öncesi öğretmenlerine araştırma hakkında bilgi verilmiş ve anketleri sınıflarındaki çocukların ailelerine göndermeleri ve katılmak isteyen babalara ulaştırmaları istenmiştir. Dağıtılan anketler 15.09.2018 ve 15.12.2018 tarihleri arasında kalan 3 (üç) aylık süre boyunca okullara gidilerek toplanmıştır.

Araştırmaya katılan okullara toplamda 800 e yakın anket dağıtılmıştır. Yapılan araştırmaya 8'i devlet okulu, 7'i özel okul olmak üzere toplamda 16 okul katılmış ve bu okullarda dağıtılan anketlere toplamda 231 katılımcı babaya eksiksiz yanıt vermiştir. Verilerin toplanması yaklaşık 3 ay sürmüştür.

Elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiş, yüzdeler dağılımlar ve değişkenler arası anlamlılığın belirlenmesinde t-testi ve ANOVA analizleri uygulanmıştır.

Çalışmada elde edilen verilerin analizi konusunda karar verebilmek için öncelikle Normallik Testi uygulanmıştır.

Aile Katılım Ölçeği'nde yer alan 21 maddeden elde edilen toplam puanlar üzerinden Normallik Testi yapılmıştır. Yapılan Kolmogorov-Smirnov Testi sonucunda dağılımın normal olduğu saptanmıştır ($p > .05$). Ölçekteki alt boyutlar ve toplam ölçek için çarpıklık katsayıları incelenmiş ve dağılımın normal dağılım için kabul edilebilir değerler arasında olduğu görülmüştür. (Okul Temelli Katılım boyutu skew. = .156; kurt. = -.596; Ev Temelli Katılım boyutu skew. = -.447; kurt. = .513; Okul Temelli Katılım boyutu skew. = .192; kurt. = -.866; Aile Katılım Toplam skew. = .108; kurt. = -.591). Dağılımın normal olması nedeniyle Aile Katılım Ölçeği'nden alınan puanların analizinde t-testi ve ANOVA kullanılmıştır.

3.4.2 Çalışmada Dikkat Edilen Etik İlkeler

Araştırma yapmak için Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na dilekçe verilerek gerekli izinler alındıktan sonra Doğu Akdeniz Üniversitesi'ne de yapılan başvuruda gerekli izinler alınmış ve bu şekilde araştırma yapmaya başlanmıştır.

Araştırmaya katılan babalar araştırma hakkında araştırmanın amaç ve süreci konusunda bilgilendirilmiş ve katılım sağlamaları için herhangi bir zorlama yapılmamıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların gizlilik haklarını korumak amacıyla gerek gönüllü olur formunda gerekse veri toplama aracında herhangi bir isim ve imza istenmemiştir.

Araştırmaya katılan babaların verdiği cevaplara saygı duyulmuştur ve her katılımcıya eşit bir şekilde davranılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler de araştırmanın doğruluğunu bozmamak adına herhangi bir değişiklik yapılmamış, saptırılmamıştır.

Bu araştırma tarafsız, gerçeklere dayalı, gizlilik haklarına saygı duyarak yürütülmüştür.

Bölüm 4

BULGULAR

Bu bölümde öncelikle babaların çocukları ile geçirdikleri zamanlarda yaptıkları etkinlikler ve aile katılımlarını etkileyen etkenlere ilişkin bilgiler verildikten sonra, ikinci aşamada babaların eğitime katılım düzeylerinin çeşitli sosyo-demografik değişkenlere göre farklılaşma durumlarını ele alan bulgular sunulmaktadır.

4.1 Katılımcı Babaların Çocukları ile Etkileşimlerine ve Eğitime Katılımlarını Etkileyen Etmenlere İlişkin Bulgular

4.1.1 Çalışmanın 1. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın birinci alt problemi “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların çocukları ile geçirdikleri zamanlarda birlikte yaptıkları etkinlikler nelerdir?” olarak ifade edilmiştir. Bu alt problem yoluyla babalar ile çocukların aktif geçirdikleri zamanın nasıl gerçekleştiğine ilişkin bilgilere ulaşmak hedeflenmiştir. Tablo 2’de bu konuya ilişkin olarak elde edilen bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.1: Katılımcı Babaların Çocukları ile Geçirdikleri Zamanda Yaptıkları Etkinliklerin Dağılımı

Çocukla Yapılan Etkinlikler	Hiçbir Zaman		Ara Sıra		Her Zaman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Doğada zaman geçiririz	26	11.3	167	71.3	38	16.5	231	100.0
Yemek pişiririz	128	55.4	89	38.5	14	6.1	231	100.0

Alışverişe gideriz	18	7.8	116	50.2	97	42.0	231	100.0
Oyun oynarız	13	5.6	84	36.4	134	58.0	231	100.0
Kitap okuruz	83	35.9	120	51.9	28	12.1	231	100.0
Resim yaparız	50	21.6	140	60.6	41	17.7	231	100.0
Sinemaya gideriz	91	39.4	130	56.3	10	4.3	231	100.0
Müzelere gideriz	171	74.0	58	25.1	2	.9	231	100.0
Balık tutarız	147	63.6	67	29.0	17	7.4	231	100.0
Birlikte bahçe işleri yaparız	41	17.7	129	55.8	61	26.4	231	100.0
Pikniğe gideriz	47	20.3	143	61.9	41	17.7	231	100.0
Diğer	16	6.9	215	93.1			231	100.0

Tablo 4.1.'de katılımcı babaların çocukları ile geçirdikleri zamanda yaptıkları etkinliklerin sayıları ve yüzde dağılımları belirtilmiştir. Katılımcı babaların 171 (%74.0)'i çocuklarıyla hiçbir zaman müzeye gitmediklerini, 147 (%63.6)'si balık tutmadıklarını, 128 (%55.4)'i ise yemek pişirmediklerini belirtmişlerdir. Katılımcı babaların 167 (%71.3)'si ara sıra doğada çocuklarıyla zaman geçirdiklerini, 143 (%61.9)'ü piknik yaptıklarını, 140 (%60.6)'ı resim yaptıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı babaların 134 (%58.0)'ü çocuklarıyla her zaman oyun oynadıklarını, 97 (%42.0)'si alışverişe gittiklerini, 61 (% 26.4)'i bahçe işleri yaptıklarını söylemişlerdir.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, babaların çocuklarıyla birlikte oldukları zamanlarda gerçekleştirdikleri etkinliklerin sınırlı kaldığı görülmektedir. Babaların çocukları ile en sık yaptıkları etkinliğin oyun oynamak olması sevindirici olmakla birlikte, diğer etkinliklerin toplumda yaygın cinsiyet kalıpları doğrultusunda gerçekleştiği, bununda baba-çocuk ilişkisini sınırladığı görülmektedir.

4.1.2 Çalışmanın 2. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın ikinci alt problemi “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların aile etkinliklerine katılımlarını etkileyen etmenler nelerdir?” olarak tanımlanmıştır. Bu alt problem yoluyla katılımcı babaların eğitimine katılımları üzerinde olumsuz etkileri olabilecek etmenlerin anlaşılması amaçlanmıştır. Tablo 3’te elde edilen bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.2: Katılımcı Babaların Okulda Düzenlenen Aile Etkinliklerine Katılımlarını Etkileyen Etmenlerin Dağılımı

Etkileyen Etmenler	Evet		Hayır		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Çocuğun eğitimiyle annesi ilgileniyor	92	39.8	139	60.2	231	100.0
Mesai saatlerime uymuyor	109	47.2	122	52.8	231	100.0
Çocuğumun okulu eve çok uzak	35	15.2	196	84.8	231	100.0
Yeterli vakit bulamıyorum	94	40.7	137	59.3	231	100.0
Okulda yapılan etkinlikler babaların katılımıma uygun değil	22	9.5	209	90.5	231	100.0
Okulda kendimi rahat hissedemiyorum	14	6.1	217	93.9	231	100.0

Okul içerisinde yapılan etkinliklerden haberi olmuyor	9	3.9	222	96.1	231	100.0
Öğretmenlerle iletişim kuramıyorum	9	3.9	222	96.1	231	100.0
Diğer	8	3.5	223	96.4	231	100.0

Tablo 4.2.'de katılımcı babaların aile etkinliklerine katılımını etkileyen etmenlere göre sayıları ve yüzde dağılımları belirtilmiştir. Katılımcı babaların 109 (%47.2)'u aile etkinliklerine mesai saatlerine uymadığı için, 94 (%40.7)'ü yeterli vakit bulamadıkları için, 92 (%39.8)'si çocuğun eğitimiyle annesi ilgilendiği için, 35 (%15.2)'i çocuğunun okulu eve uzak olduğu için ve 22 (%9.5)'i okulda yapılan etkinlikler babaların katılımına uygun olmadığı için aile etkinliklerine katılmadıklarını belirtmiştir. Ayrıca katılımcı babaların 14 (%6.1)'u okulda kendini rahat hissedemediği için, 9 (%3.9)'u okul içerisinde yapılan etkinliklerden haberi olmadığı için ve 9 (%3.9)'u öğretmenle iletişim kuramadığı için aile etkinliklerine katılmadıklarını belirtmiştir.

4.2 Babaların Aile Katılım Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Analizine İlişkin Bulgular

4.2.1 Çalışmanın 3. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın üçüncü alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri baba ve annenin ilişki durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır.

Tablo 4.3: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği (AKO) Puanlarının Anne ile Medeni Durumlarına Göre T Testi Analizi Sonuçları

	Medeni Durum	N	\bar{x}	ss	Sd	t	p
OTK	Evli Birlikte	212	14.334	4.894			
	Diğer	19	13.736	4.482	229	.513	.608
ETK	Evli Birlikte	212	18.415	3.752			
	Diğer	19	19.105	3.871	229	.766	.444
OATK	Evli Birlikte	212	24.990	9.846			
	Diğer	19	25.473	10.925	229	.203	.839
AKO	Evli Birlikte	212	57.740	15.392			
	Diğer	19	58.315	15.790	229	.156	.876

Tablo 4.3’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının medeni durumlarına göre T testi analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt boyutu incelendiğinde, medeni durumu evli birlikte olarak belirten babaların puan ortalamaları 14.33 iken, medeni durumunu diğer (evli-ayrı yaşıyor, boşanmış vb.) olarak belirten babaların puan ortalamaları 13.73’tür. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($t(229) = .513, p > .05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt boyutu incelendiğinde, medeni durumu evli birlikte olarak belirten babaların puan ortalamaları 18.41 iken, medeni durumunu diğer (evli-ayrı yaşıyor, boşanmış vb.) olarak belirten babaların puan ortalamaları 19.10’dur. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($t(229) = -.766, p > .05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt boyutu incelendiğinde, medeni durumu evli birlikte olarak belirten babaların puan ortalamaları 24.99 iken, medeni durumunu diğer (evli-ayrı yaşıyor, boşanmış vb.) olarak belirten babaların puan

ortalamları 25.47'dir. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($t(229) = -.203$, $p > .05$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları incelendiğinde, medeni durumu evli birlikte olarak belirten babaların puan ortalamaları 57.74 iken, medeni durumunu diğer (evli-ayrı yaşıyor, boşanmış vb.) olarak belirten babaların puan ortalamaları 58.31'dir. Katılımcı babaların AKO toplam puanları arasında medeni durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($t(229) = -.159$, $p > .05$).

4.2.2 Çalışmanın 4. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın dördüncü alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.4: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Yaşlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Babaların Yaşları	N	\bar{X}	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	20-30	28	15.928	4.602				
	31-40	159	13.956	4.916				
	41Yaş üstü	44	14.431	4.672	2	2.006	.137	--
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	20-30	28	19.285	2,878				
	31-40	159	18.289	3,715				
	41Yaş üstü	44	18.613	4,368	2	.874	.419	--
	Toplam	231	18.471	3,758				
OATK	20-30	28	28,500	8,452				
	31-40	159	23,635	9,730				
	41Yaş üstü	44	27,863	10,478	2	5.274	.006**	2-3
	Toplam	231	25,030	9,914				
AKO	20-30	28	63,714	12,616				
	31-40	159	55,880	15,445				
	41Yaş üstü	44	60,909	15,630	2	4.323	.014*	1-2
	Toplam	231	57,787	15,391				

*p < 0.05

**p < 0.01

Tablo 4.4’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının yaşlarına göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; 20-30 yaş aralığındaki babaların puan ortalamasının 15.92, 31-40 yaş aralığındakilerin babaların puan ortalamasının 13.95, ve 41 yaş üstü babaların puan ortalamasının ise 14.43 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 2.006, p > .05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanı, alt ölçek puanları incelendiğinde; 20-30 yaş aralığındaki babaların puan ortalamasının 19.28, 31-40 yaş aralığındakilerin babaların puan ortalamasının 18.28, ve 41 yaş üstü babaların puan ortalamasının ise 18.61 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = .874, p > .05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; 20-30 yaş aralığındaki babaların puan ortalamasının 28.50, 31-40 yaş aralığındakilerin babaların puan ortalamasının 23.63 ve 41 yaş üstü babaların puan ortalamasının ise 27.86 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 5.274, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, 31-40 yaş arasındaki babaların puan ortalamaları, 41 ve üstü yaştaki babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; 20-30 yaş aralığındaki babaların puan ortalamasının 63.71, 31-40 yaş aralığındaki babaların puan ortalamasının 55.88 ve 41 yaş üstü babaların puan ortalamasının ise 60.90 olduğu

görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 4.323, p < .05$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, 20-30 yaş arasındaki babaların puan ortalamaları, 31-40 yaş aralığındaki babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

4.2.3 Çalışmanın 5. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın beşinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri öğrenim durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.5: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Öğrenim Durumlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Baba Öğrenim Durumu	N	\bar{x}	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	İlkokul	24	14.083	5.132				
	Ortaokul	30	14.000	4.417				
	Lise	84	13.988	4.980				
	Üniversite	72	14.972	4.995	4	.532	.712	--
	Lisans Üstü	21	13.761	4.300				
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	İlkokul	24	16.791	3.787				
	Ortaokul	30	16.866	3.821				
	Lise	84	18.273	3.373				
	Üniversite	72	19.638	3.489	4	5.070	.001*	1-4
	Lisans Üstü	21	19.476	4.578				2-4
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	İlkokul	24	23.958	9.715				
	Ortaokul	30	24.366	10.203				
	Lise	84	25.583	10.401				
	Üniversite	72	24.847	9.747	4	.191	.943	--
	Lisans Üstü	21	25.619	8.991				
	Toplam	231	25.030	9.914				
AKO	İlkokul	24	54.833	14.752				
	Ortaokul	30	55.233	16.449				
	Lise	84	57.845	16.171				

Üniversite	72	59.458	15.059	4	.661	.619	--
Lisans Üstü	21	58.857	12.634				
Toplam	231	57.787	15.391				

*p < 0.05

**p < 0.01

Tablo 4.5’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının öğrenim durumlarına göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; ilkokul mezunu babaların puan ortalamasının 14.08, ortaokul mezunu babaların puan ortalamasının 14.00, lise mezunu babaların puan ortalamasının 13.98, üniversite mezunu babaların puan ortalamasının 14.97 ve lisansüstü mezunu babaların puan ortalamasının 13.76 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(4-226)} = .532, p > .05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanları incelendiğinde; ilkokul mezunu babaların puan ortalamasının 16.79, ortaokul mezunu babaların puan ortalamasının 16.86, lise mezunu babaların puan ortalamasının 18.27, üniversite mezunu babaların puan ortalamasının 19.63 ve lisansüstü mezunu babaların puan ortalamasının 19.47 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(4-226)} = .5.070, p < .05$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, üniversite mezunu babaların puan ortalamaları ilkokul mezunu ve ortaokul mezunu olan babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; ilkokul mezunu babaların puan ortalamasının 23.95, ortaokul mezunu babaların puan ortalamasının 24.36, lise mezunu babaların puan ortalamasının 25.58, üniversite mezunu babaların puan ortalamasının 24.84 ve lisansüstü mezunu babaların puan

ortalamasının 25.61 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(4-226)} = .191, p > .05$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; ilkokul mezunu babaların puan ortalamasının 54.83, ortaokul mezunu babaların puan ortalamasının 55.23, lise mezunu babaların puan ortalamasının 57.84, üniversite mezunu babaların puan ortalamasının 59.45 ve lisansüstü mezunu babaların puan ortalamasının 58.85 olduğu görülmektedir. Babaların öğrenim durumları yükseldikçe toplam puanlarda bir artış görülmekle birlikte puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(4-226)} = .661, p > .05$).

4.2.4 Çalışmanın 6. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın altıncı alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri çalışma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.6: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çalışma Durumlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Baba Çalışma Durumu		N	\bar{x}	Ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	Memur	75	14.720	4.625	2	1.165	.314	--
	Özel Sektör	107	14.392	5.120				
	Serbest	49	13.387	4.577				
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	Memur	75	18.826	3.835	2	2.545	.081	--
	Özel Sektör	107	18.710	3.555				
	Serbest	49	17.408	3.952				
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	Memur	75	27.720	9.307	2	5.647	.004*	1-3
	Özel Sektör	107	24.616	9.667				
	Serbest	49	21.816	10.431				
	Toplam	231	25.030	9.914				

AKO	Memur	75	61.266	14.470				
	Özel Sektör	107	57.719	14.957				
	Serbest	49	52.612	16.490	2	4.844	.009*	1-3
	Toplam	231	57.787	15.391				

*p < 0.05

**p < 0.01

Tablo 4.6’da katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının çalışma durumlarına göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; memur olan babaların puan ortalamasının 14.72, özel sektörde çalışan babaların puan ortalamasının 14.39 ve serbest meslekte çalışan babaların puan ortalamasının ise 13.38 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 1.165, p > .05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanları incelendiğinde; memur olan babaların puan ortalamasının 18.82, özel sektörde çalışan babaların puan ortalamasının 18.71 ve serbest meslekte çalışan babaların puan ortalamasının ise 17.40 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 2.545, p > .05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; memur olan babaların puan ortalamasının 27.72, özel sektörde çalışan babaların puan ortalamasının 24.61 ve serbest meslekte çalışan babaların puan ortalamasının ise 21.81 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 5.647, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, memur olan babaların puan ortalamaları, serbest meslekte çalışan babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; memur olan babaların puan ortalamasının 61.26, özel sektörde çalışan babaların puan ortalamasının 57.71 ve serbest meslekte çalışan babaların puan ortalamasının ise 52.61 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 4.844, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, memur olan babaların puan ortalamaları, serbest meslekte çalışan babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

4.2.5 Çalışmanın 7. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın yedinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri ailenin toplam gelirine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.7: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Ailenin Toplam Gelirine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Toplam Gelir		N	\bar{x}	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	1000-2000 TL	33	15.615	4.491	3	.397	.755	--
	2001-3000 TL	44	14.295	5.398				
	3001-4000 TL	58	13.982	4.795				
	4001 TL ve üstü	116	14.284	4.697				
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	1000-2000 TL	33	18.538	3.406	3	1.377	.251	--
	2001-3000 TL	44	18.022	4.094				
	3001-4000 TL	58	17.844	3.442				
	4001 TL ve üstü	116	18.948	3.794				
	Toplam	231	18.471	3.758				
OAT K	1000-2000 TL	33	28.846	8.706	3	.883	.451	--
	2001-3000 TL	44	25.409	9.524				
	3001-4000 TL	58	25.327	10.751				
	4001 TL ve üstü	116	24.310	9.757				
	Toplam	231	25.030	9.914				

AKO	1000-2000 TL	33	63.000	14.124				
	2001-3000 TL	44	57.727	16.179				
	3001-4000 TL	58	57.155	16.289	3	.536	.658	--
	4001 TL ve üstü	116	57.543	14.839				
	Toplam	231	57.787	15.391				

*p < 0.05 **p < 0.01

Tablo 4.7’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının ailenin aylık toplam gelirin e göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; 1000-2000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 15.61, 2001-3000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 14.29, 3001-4000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 13.98 ve 4001 ve üstü aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının ise 14.28 olduğu görülmektedir. Babaların ailenin aylık gelir durumuna göre puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(3-227)} = .397, p > .05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanları incelendiğinde; 1000-2000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 18.53, 2001-3000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 18.02, 3001-4000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 17.84 ve 4001 ve üstü aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının ise 18.94 olduğu görülmektedir. Babaların ailenin aylık gelir durumuna göre puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(3-227)} = 1.377, p > .05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; 1000-2000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının

28.84, 2001-3000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 25.40, 3001-4000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 25.32 ve 4001 ve üstü aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının ise 24.31 olduğu görülmektedir. Babaların ailenin aylık gelir durumuna göre puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(3-227)} = .883, p > .05$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; 1000-2000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 63.00, 2001-3000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 57.72, 3001-4000 aralığında aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının 57.15 ve 4001 ve üstü aylık toplam geliri olan ailelerdeki babaların puan ortalamasının ise 57.54 olduğu görülmektedir. Babaların ailenin aylık gelir durumuna göre puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(3-227)} = .536, p > .05$).

4.2.6 Çalışmanın 8. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın sekizinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri ailedeki çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.8: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Çocuk Sayısı	N	\bar{x}	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	1 Çocuk	73	14.274	5.167				
	2 Çocuk	112	14.544	4.773				
	3 ve üstü	46	13.673	4.585	2	.522	.594	--
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	1 Çocuk	73	19.123	3.479				
	2 Çocuk	112	18.366	4.044				

	3 ve üstü	46	17.695	3.339	2	2.143	.120	--
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	1 Çocuk	73	24.547	10.465				
	2 Çocuk	112	25.026	9.927				
	3 ve üstü	46	25.804	9.115	2	.225	.799	--
	Toplam	231	25.030	9.914				
AKO	1 Çocuk	73	57.945	16.261				
	2 Çocuk	112	57.937	15.380				
	3 ve üstü	46	57.173	14.272	2	.045	.956	--
	Toplam	231	57.787	15.391				

*p < 0.05 **p < 0.01

Tablo 4.8’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının çocuk sayısına göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; bir çocuğu olan babaların puan ortalamasının 14.27, iki çocuğu olan babaların puan ortalamasının 14.54 ve üç ve üstü çocuğu olan babaların puan ortalamasının ise 13.67 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = .522, p > .05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanları incelendiğinde; bir çocuğu olan babaların puan ortalamasının 19.12, iki çocuğu olan babaların puan ortalamasının 18.36 ve üç ve üstü çocuğu olan babaların puan ortalamasının ise 17.69 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 2.143, p > .05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; bir çocuğu olan babaların puan ortalamasının 24.54, iki çocuğu olan babaların puan ortalamasının 25.02 ve üç ve üstü çocuğu olan babaların puan ortalamasının ise 25.80 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = .225, p > .05$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; bir çocuğu olan babaların puan ortalamasının 57.94, iki çocuğu olan babaların puan ortalamasının 57.93 ve üç ve üstü çocuğu olan babaların puan ortalamasının ise 57.17 olduğu görülmektedir. Babaların AKO toplam puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = .045, p > .05$).

4.2.7 Çalışmanın 9. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın dokuzuncu alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri çocuğun devam ettiği okul türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.9: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Okul Öncesi Dönem Çocuğunun Devam Ettiği Okul Türüne Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Okul Türü		N	\bar{x}	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	Devlet	102	14.539	4.800	2	.462	.631	--
	Özel	116	13.991	4.853				
	Devlet ve Özel	13	14.923	5.514				
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	Devlet	102	18.549	3.827	2	.247	.781	--
	Özel	116	18.482	3.703				
	Devlet ve Özel	13	17.769	3.940				
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	Devlet	102	26.058	9.316	2	1.626	.199	--
	Özel	116	23.887	10.286				
	Devlet ve Özel	13	27.153	10.628				
	Toplam	231	25.030	9.914				
AKO	Devlet	102	59.147	14.980	2	1.012	.365	--
	Özel	116	56.362	15.554				
	Devlet ve Özel	13	59.846	17.116				
	Toplam	231	57.787	15.391				

*p < 0.05

**p < 0.01

Tablo 4.9’da katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının okul öncesi dönem çocuğunun devam ettiği okul türüne göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; çocuğu devlet okuluna devam eden babaların puan ortalamasının 14.53, çocuğu özel okula devam eden babaların puan ortalamasının 13.99 ve çocukları hem devlet hem özel okula devam eden babaların puan ortalamasının 14.92 olduğu görülmektedir. Çocukların devam ettiği okul türlerine göre babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = .462, p>.05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanı, alt ölçek puanları incelendiğinde; çocuğu devlet okuluna devam eden babaların puan ortalamasının 18.54, çocuğu özel okula devam eden babaların puan ortalamasının 18.48 ve çocukları hem devlet hem özel okula devam eden babaların puan ortalamasının 17.76 olduğu görülmektedir. Çocukların devam ettiği okul türlerine göre babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = .247, p>.05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; çocuğu devlet okuluna devam eden babaların puan ortalamasının 26.05, çocuğu özel okula devam eden babaların puan ortalamasının 23.88 ve çocukları hem devlet hem özel okula devam eden babaların puan ortalamasının 27.15 olduğu görülmektedir. Çocukların devam ettiği okul türlerine göre babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 1.626, p>.05$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; çocuğu devlet okuluna devam eden babaların puan ortalamasının 59.14, çocuğu özel okula devam eden babaların puan ortalamasının 56.36 ve çocukları hem devlet hem özel okula devam eden babaların puan ortalamasının 59.84 olduğu görülmektedir.

Çocukların devam ettiği okul türlerine göre babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 1.012, p > .05$).

4.2.8 Çalışmanın 10. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın onuncu alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocukla geçirdikleri zamanı yeterli bulma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.10: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çocukları İle Geçirdikleri Zamanı Yeterli Bulma Durumlarına Göre T Testi Analizi Sonuçları

Çocuğunuz İle Geçirdiğiniz Zamanı Yeterli Buluyor Musunuz?		N	\bar{x}	ss	sd	t	p
OTK	Evet	68	14.808	5.008			
	Hayır	163	14.067	4.789	229	1.058	.291
ETK	Evet	68	18.867	4.128			
	Hayır	163	18.306	3.594	229	1.034	.302
OATK	Evet	68	27.014	11.097			
	Hayır	163	24.202	9.289	229	1.977	.049
AKO	Evet	68	60.691	17.526			
	Hayır	163	56.576	14.292	229	1.862	.064

Tablo 4.10’da katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının çocukları ile geçirdikleri zamanı yeterleri bulmalarına göre T testi analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt boyutu incelendiğinde, çocukları ile geçirdikleri zamanı yeterli bulan babaların puan ortalamaları 14.80 iken, yeterli bulmayan babaların puan ortalamalarının 14.06 olduğu görülmektedir. Katılımcı

babaların bu alt boyutta puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($t_{(229)} = 1.058, p > .05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt boyutu incelendiğinde, çocukları ile geçirdikleri zamanı yeterli bulan babaların puan ortalamaları 18.86 iken, yeterli bulmayan babaların puan ortalamalarının 18.30 olduğu görülmektedir. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($t_{(229)} = 1.034, p > .05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt boyutu incelendiğinde, çocukları ile geçirdikleri zamanı yeterli bulan babaların puan ortalamaları 27.01 iken, yeterli bulmayan babaların puan ortalamalarının 24.20 olduğu görülmektedir. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($t_{(229)} = 1.977, p > .05$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları incelendiğinde, çocukları ile geçirdikleri zamanı yeterli bulan babaların puan ortalamaları 60.69 iken, yeterli bulmayan babaların puan ortalamalarının 56.57 olduğu görülmektedir. Katılımcı babaların AKO toplam puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır ($t_{(229)} = 1.862, p > .05$).

4.2.9 Çalışmanın 11. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın on birinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların okulda düzenlenen aile etkinliklerine katılım durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.11: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Okulda Düzenlenen Aile Etkinliklerine Katılım Durumlarına Göre T Testi Analizi Sonuçları

Babaların Okulda Aile Etkinliklerine Katılım Durumları		N	\bar{x}	ss	sd	t	p
OTK	Evet	132	15.750	4.438			
	Hayır	99	12.333	4.718	229	5.635	.000**
ETK	Evet	132	19.128	3.508			
	Hayır	99	17.596	3.917	229	3.125	.002**
OATK	Evet	132	27.742	10.081			
	Hayır	99	21.414	8.469	229	5.050	.000**
AKO	Evet	132	62.621	14.653			
	Hayır	99	51.343	13.982	229	5.903	.000**

*p < 0.05 **p < 0.01

Tablo 4.11’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının okulda düzenlenen aile etkinliklerine katılıp katılmama durumlarına göre T testi analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt boyutu incelendiğinde, aile etkinliklerine katılan babaların puan ortalamaları 15.75 iken, katılmayan babaların puan ortalamaları 12.33’dir. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($t_{(229)} = 5.653$, $p < .01$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt boyutu incelendiğinde, aile etkinliklerine katılan babaların puan ortalamaları 19.12 iken, katılmayan babaların puan ortalamaları 17.59’dur. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($t_{(229)} = 3.125$, $p < .01$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt boyutu incelendiğinde, aile etkinliklerine katılan babaların puan ortalamaları 27.74 iken, katılmayan babaların puan ortalamaları 21.41’dir. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($t_{(229)} = 5.050$, $p < .01$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) boyutu incelendiğinde, aile etkinliklerine katılan babaların puan ortalamaları 62.62 iken, katılmayan babaların puan ortalamaları 51.34'dür. Katılımcı babaların bu alt boyutta puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur ($t_{(229)} = 5.903, p < .01$).

4.2.10 Çalışmanın 12. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın on ikinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocukları ile geçirdikleri aktif zamana göre göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.12: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çocukları ile Geçirdikleri Aktif Zamana Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Aktif Zaman		N	\bar{x}	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	1 Saat ↓	11	10.272	3.552				
	1-2 Saat	73	13.972	4.669				
	3-4 Saat	82	14.000	4.682				
	4-5 Saat	37	14.918	4.946	4	4.091	.003*	1-5
	5 Saat ↑	28	16.678	5.106				
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	1 Saat ↓	11	12.090	4.300				
	1-2 Saat	73	18.191	3.438				1-2
	3-4 Saat	82	18.878	3.198				1-3
	4-5 Saat	37	19.162	3.050	4	10.785	.000**	1-4
	5 Saat ↑	28	19.607	4.425				1-5
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	1 Saat ↓	11	15.727	10.527				
	1-2 Saat	73	22.246	8.760				1-4
	3-4 Saat	82	24.573	9.206				1-5
	4-5 Saat	37	27.540	8.328	4	12.155	.000**	2-5
	5 Saat ↑	28	33.964	9.829				3-5
	Toplam	231	25.030	9.914				
AKO	1 Saat ↓	11	38.090	15.889				1-2
	1-2 Saat	73	54.411	13.165				1-3
	3-4 Saat	82	57.451	14.060				1-4

4-5 Saat	37	61.621	13.472	4	12.704	.000**	1-5
5 Saat↑	28	70.250	16.019				2-5
Toplam	231	57.787	15.391				3-5

*p < 0.05

**p < 0.01

Tablo 4.12’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği çocukları ile geçirdikleri aktif zamana göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; 1 saatten az aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 10.27, 1-2 saat aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 13.97, 3-4 saat aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 14.00, 4-5 aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 14.91 ve 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 16.67 olduğu görülmektedir. Babaların çocukları ile birlikte geçirdikleri aktif zaman göre OTK alt boyutu puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(4-226)} = 4.091$, $p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, 1 saatten az aktif zaman geçiren babaların puan ortalamaları, 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanı, alt ölçek puanları incelendiğinde; çocuklarıyla 1 saatten az aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 12.09, 1-2 saat aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 18.19, 3-4 saat aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 18.87, 4-5 aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 19.16 ve 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların puan ortalaması 19.60 olduğu görülmektedir. Babaların çocukları ile birlikte geçirdikleri aktif zaman göre ETK alt boyutu puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(4-226)} = 10.785$, $p < .01$). Puanlar arasındaki

farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, çocuklarıyla 1 saatten az aktif zaman geçiren babaların puan ortalamaları diğer bütün kategorilerdeki puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; çocuklarıyla 1 saatten az aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 15.72, 1-2 saat aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 22.24, 3-4 saat aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 24.57, 4-5 aralığında aktif zaman geçiren babaların göre OATK alt boyutu puan ortalamasının 27.54 ve 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 33.96 olduğu görülmektedir. Babaların çocukları ile birlikte geçirdikleri aktif zaman puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(4-226)} = 12.155, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, çocuklarıyla 1 saatten az aktif zaman geçiren babaların puan ortalamaları, 4-5 saat ve 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür. Ayrıca 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların puan ortalamaları 1-2 saat ve 3-4 saat aktif zaman geçiren babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; 1 saatten az aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 38.09, 1-2 saat aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 54.41, 3-4 saat aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 57.45, 4-5 aralığında aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 61.62 ve 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların puan ortalamasının 70.25 olduğu görülmektedir. Babaların çocukları ile birlikte geçirdikleri aktif zaman göre AKO toplam puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(4-226)} = 12.704, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın

kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, 1 saatten az aktif zaman geçiren babaların puan ortalamaları diğer bütün kategorilerden anlamlı düzeyde düşüktür. Ayrıca 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların puan ortalamaları, 1-2 saat ve 3-4 saat aktif zaman geçiren babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

4.2.11 Çalışmanın 13. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın on üçüncü alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.13: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Çocuklarının Eğitimine Katkılarını Yeterli Bulma Durumlarına Konusundaki Görüşlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Çocuğun Eğitimine Katkıda Yeterlik		N	\bar{x}	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	Hiç	14	11.285	5.239	2	3.280	.039*	1-3
	Orta	139	14.266	4.671				
	Çok	78	14.859	4.971				
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	Hiç	14	13.928	5.649	2	12.012	.000**	1-2
	Orta	139	18.690	3.265				
	Çok	78	18.897	3.698				
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	Hiç	14	15.571	9.262	2	8.924	.000**	1-2
	Orta	139	24.748	8.874				
	Çok	78	27.230	10.801				
	Toplam	231	25.030	9.914				
AKO	Hiç	14	40.785	18.713	2	11.130	.000**	1-2
	Orta	139	57.705	13.797				
	Çok	78	60.987	15.631				
	Toplam	231	57.787	15.391				

*p < 0.05

**p < 0.01

Tablo 4.13’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma konusundaki görüşlerine göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulmayan babaların puan ortalamasının 11.28, orta derecede yeterli bulan babaların puan ortalamasının 14.26 ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamasının ise 14.85 olduğu görülmektedir. Çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma düzeyleri açısından babaların OTK alt ölçek puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 3.280, p < .05$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, çocuklarının eğitimine katkılarını hiç yeterli bulmayan babaların puan ortalamaları, çok yeterli bulan babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanları incelendiğinde; çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulmayan babaların puan ortalamasının 13.92, orta derecede yeterli bulan babaların puan ortalamasının 18.69 ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamasının ise 18.89 olduğu görülmektedir. Çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma düzeyleri açısından babaların ETK alt ölçek puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 12.012, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, çocuklarının eğitimine katkılarını hiç yeterli bulmayan babaların puan ortalamaları, orta derecede yeterli bulan babaların ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulmayan babaların puan ortalamasının

15.71, orta derecede yeterli bulan babaların puan ortalamasının 24.74 ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamasının ise 27.23 olduğu görülmektedir. Çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma düzeyleri açısından babaların OATK alt ölçek puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 8.924, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, çocuklarının eğitimine katkılarını hiç yeterli bulmayan babaların puan ortalamaları, orta derecede yeterli bulan babaların ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulmayan babaların puan ortalamasının 40.785, orta derecede yeterli bulan babaların puan ortalamasının 57.70 ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamasının ise 60.98 olduğu görülmektedir. Çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma düzeyleri açısından babaların AKO toplam puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 11.130, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, çocuklarının eğitimine katkılarını hiç yeterli bulmayan babaların puan ortalamaları, orta derecede yeterli bulan babaların ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

4.2.12 Çalışmanın 14. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın on dördüncü alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri eğitimine katılımlarının çocuklarının gelişimine etkisi konusundaki görüşlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.14: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Eğitimine Katılımlarının Çocuklarının Gelişimine Etkisi Konusundaki Görüşlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Eğitime Katılımın Çocuğun Gelişimine Etkisi		N	\bar{x}	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	Hiç	4	12.000	7.257				
	Orta	78	12.948	4.205				
	Çok	149	15.047	4.970	2	5.433	.005**	2-3
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	Hiç	4	12.500	4.795				
	Orta	78	17.871	3.572				1-2
	Çok	149	18.946	3.670	2	7.647	.001**	1-3
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	Hiç	4	16.750	11.615				
	Orta	78	23.833	9.317				
	Çok	149	25.879	10.076	2	2.543	.081	--
	Toplam	231	25.030	9.914				
AKO	Hiç	4	41.250	23.214				
	Orta	78	54.653	13.951				
	Çok	149	59.872	15.459	2	5.500	.005**	2-3
	Toplam	231	57.787	15.391				

*p < 0.05 **p < 0.01

Tablo 4.14’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının çocuğun eğitimine katılımlarının çocuklarının gelişimine etkisi konusundaki görüşlerine göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimleri üzerinde hiç etkisinin olmadığını düşünen babaların puan ortalamasının 12.00, orta derecede etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamasının 12.94 ve çok etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamasının ise 15.04 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 5.433, p < .05$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi

sonuçlarına göre, eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimleri üzerinde orta derecede etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamaları, çok etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanları incelendiğinde; eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimleri üzerinde hiç etkisinin olmadığını düşünen babaların puan ortalamasının 12.50, orta derecede etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamasının 17.87 ve çok etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamasının ise 18.94 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 7.647, p < .05$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimleri üzerinde hiç etkisinin olmadığını düşünen babaların puan ortalamaları, orta derecede etkisinin olduğunu düşünen ve çok etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimleri üzerinde hiç etkisinin olmadığını düşünen babaların puan ortalamasının 16.75, orta derecede etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamasının 23.83 ve çok etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamasının ise 25.87 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 2.543, p > .05$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimleri üzerinde hiç etkisinin olmadığını düşünen babaların puan ortalamasının 41.25, orta derecede etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamasının 54.65 ve çok etkisinin olduğunu düşünen babaların puan

ortalamasının ise 59.87 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 5.500$, $p < .05$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimleri üzerinde orta derecede etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamaları, çok etkisinin olduğunu düşünen babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

4.2.13 Çalışmanın 15. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın on beşinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların okulda gerçekleştirilen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.15: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Okulda Gerçekleştirilen Aile Katılım Etkinliklerini Yeterli Bulma Konusundaki Görüşlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Aile Katılım Etkinliklerini Yeterli Bulma	N	\bar{x}	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	Hiç	32	14.218	6.014	2	2.235	.109	--
	Orta	128	13.757	4.469				
	Çok	71	15.267	4.869				
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	Hiç	32	18.937	4.310	2	2.923	.059	--
	Orta	128	17.945	3.710				
	Çok	71	19.211	3.471				
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	Hiç	32	23.218	9.888	2	2.198	.113	--
	Orta	128	24.398	9.279				
	Çok	71	26.985	10.833				
	Toplam	231	25.030	9.914				
AKO	Hiç	32	56.375	17.161	2	2.980	.053	--
	Orta	128	56.101	14.321				
	Çok	71	61.464	15.999				
	Toplam	231	57.787	15.391				

*p < 0.05 **p < 0.01

Tablo 4.15’de katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının okulda gerçekleştirilen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma konusundaki görüşlerine göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; okulda düzenlenen aile katılım etkinliklerini hiç yeterli bulmayan babaların puan ortalamasının 14.21, orta düzeyde yeterli bulan babaların puan ortalamasının 13.75 ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamasının ise 15.26 olduğu görülmektedir. Okulda düzenlenen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma düzeyi açısından babaların OTK alt ölçek puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 2.235, p > .05$).

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanları incelendiğinde; okulda düzenlenen aile katılım etkinliklerini hiç yeterli bulmayan babaların puan ortalamasının 18.93, orta düzeyde yeterli bulan babaların puan ortalamasının 17.94 ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamasının ise 19.21 olduğu görülmektedir. Okulda düzenlenen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma düzeyi açısından babaların ETK alt ölçek puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 2.923, p > .05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; okulda düzenlenen aile katılım etkinliklerini hiç yeterli bulmayan babaların puan ortalamasının 23.21, orta düzeyde yeterli bulan babaların puan ortalamasının 24.39 ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamasının ise 26.98 olduğu görülmektedir. Okulda düzenlenen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma düzeyi açısından babaların OATK

alt ölçek puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 2.198, p > .05$).

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; okulda düzenlenen aile katılım etkinliklerini hiç yeterli bulmayan babaların puan ortalamasının 56.37, orta düzeyde yeterli bulan babaların puan ortalamasının 56.10 ve çok yeterli bulan babaların puan ortalamasının ise 61.46 olduğu görülmektedir. Okulda düzenlenen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma düzeyi açısından babaların AKO toplam puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 2.980, p > .05$).

4.2.14 Çalışmanın 16. Alt Problemine İlişkin Bulgular

Çalışmanın on altıncı alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri aile etkinliklerinin babaların gereksinimlerini karşılama düzeyi konusundaki görüşlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 4.16: Katılımcı Babaların Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Aile Etkinliklerinin Babaların Gereksinimlerini Karşılama Düzeyi Konusundaki Görüşlerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Aile Etkinliklerinin Babaların Gereksinimini Karşılama Durumu		N	\bar{x}	ss	sd	F	p	Anlamlı Fark
OTK	Hiç	48	13.791	4.542				
	Orta	114	13.614	4.768				
	Çok	69	15.739	4.963	2	4.567	.011*	2-3
	Toplam	231	14.285	4.855				
ETK	Hiç	48	18.625	3.818				
	Orta	114	18.078	3.784				
	Çok	69	19.014	3.652	2	1.386	.252	--
	Toplam	231	18.471	3.758				
OATK	Hiç	48	23.479	9.567				
	Orta	114	23.877	9.410				1-3
	Çok	69	28.014	10.445	2	4.625	.011*	2-3

Toplam		231	25.030	9.914			
AKO	Hiç	48	55.895	15.296			
	Orta	114	55.570	14.711			
	Çok	69	62.768	15.618	2	5.354	.005** 2-3
	Toplam	231	57.787	15.391			

*p < 0.05 **p < 0.01

Tablo 4.16’da katılımcı babaların Aile Katılım Ölçeği puanlarının aile etkinliklerinin babaların gereksinimlerinin karşılama düzeyi konusundaki görüşlerine göre ANOVA analizlerinin dağılımı bulunmaktadır.

Okul Temelli Katılım (OTK) alt ölçek puanları incelendiğinde; aile etkinliklerinin babaların gereksinimlerini hiç karşılamadığını düşünen babaların puan ortalamasının 13.79, orta derecede karşılandığını düşünen babaların puan ortalamasının 13.61 ve çok karşılandığını düşünen babaların puan ortalamasının ise 15.73 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 4.567, p < .05$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, aile etkinlikleri yoluyla gereksinimlerinin orta derecede karşılandığını düşünen babaların puan ortalamaları, çok karşılandığını düşünen babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Ev Temelli Katılım (ETK) alt ölçek puanları incelendiğinde; aile etkinliklerinin babaların gereksinimlerini hiç karşılamadığını düşünen babaların puan ortalamasının 18.62, orta derecede karşılandığını düşünen babaların puan ortalamasının 18.07 ve çok karşılandığını düşünen babaların puan ortalamasının ise 19.01 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-228)} = 1.386, p > .05$).

Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım (OATK) alt ölçek puanları incelendiğinde; aile etkinliklerinin babaların gereksinimlerini hiç karşılamadığını düşünen babaların puan ortalamasının 23.47, orta derecede karşılandığını düşünen babaların puan ortalamasının 23.87 ve çok karşılandığını düşünen babaların puan ortalamasının ise 28.01 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 4.625, p < .05$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, aile etkinlikleri yoluyla gereksinimlerinin çok karşılandığını düşünen babaların puan ortalamaları, hiç karşılanmadığını düşünen ve orta derecede karşılandığını düşünen babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Aile Katılım Ölçeği (AKO) toplam puanları açısından incelendiğinde; aile etkinliklerinin babaların gereksinimlerini hiç karşılamadığını düşünen babaların puan ortalamasının 55.89, orta derecede karşılandığını düşünen babaların puan ortalamasının 55.57 ve çok karşılandığını düşünen babaların puan ortalamasının ise 62.76 olduğu görülmektedir. Babaların puanları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F_{(2-228)} = 5.354, p < .01$). Puanlar arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Scheffe testi sonuçlarına göre, aile etkinlikleri yoluyla gereksinimlerinin orta derecede karşılandığını düşünen babaların puan ortalamaları, çok karşılandığını düşünen babaların puan ortalamalarından anlamlı düzeyde düşüktür.

Bölüm 5

TARTIŞMA

3 – 6 yaş arası çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeylerini etkileyen etmenlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada babaların eğitime katılım düzeylerinin anlaşılması açısından önemli bazı bulgulara ulaşılmıştır. Çalışma ile ilgili ulaşılan bulguların yorumlanmasına aşağıda yer verilmektedir.

5.1 Çalışmanın 1. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın birinci alt problemi “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların çocukları ile geçirdikleri zamanlarda birlikte yaptıkları etkinlikler nelerdir?” sorusuna yanıt aranmaktadır. Bu alt problem yoluyla babalar ile çocukların aktif geçirdikleri zamanın nasıl gerçekleştiğine ilişkin bilgilere ulaşmak hedeflenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda; katılımcı babaların 171 (%74.0)’i çocuklarıyla hiçbir zaman müzeye gitmediklerini, 147 (%63.6)’si balık tutmadıklarını, 128 (%55.4)’i ise yemek pişirmediklerini belirtmişlerdir. Katılımcı babaların 167 (%71.3)’si ara sıra doğada çocuklarıyla zaman geçirdiklerini, 143 (%61.9)’ü piknik yaptıklarını, 140 (%60.6)’ı resim yaptıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı babaların 134 (%58.0)’ü çocuklarıyla her zaman oyun oynadıklarını, 97 (%42.0)’si alışverişe gittiklerini, 41 (% 26.4)’i bahçe işleri yaptıklarını söylemişlerdir.

Özcebe, Küçük Biçer, Çetin, Yılmaz, Zakirov (2011), 0-10 yaşında çocukları olan babaların çocuğun bakımı ve sağlığıyla ilgilenmelerini araştırdıkları çalışmada, babaların %38.7’si çocuklarına uykudan önce önce kitap okuduğu; babaların %39.5’i çocuklarıyla birlikte televizyonda çocuk programı izlediği; babaların %51.2’si

çocuklarıyla oyun parkına gittiği, babaların %48.7'si evlerinde çocuğu ile oyun oynadıkları yanıtlarını vermişlerdir.

Türkoğlu, Çeliköz ve Uslu (2013), 3-6 yaşında çocuğu olan babalardan çocuklarıyla beraber nitelikli geçirdikleri zaman algılarına dair görüşlerinin alındığı araştırmada, katılımcı babaların 12 tanesi çocuklarıyla beraber oyun oynayarak, 4 tanesi çocuğuyla birlikte markete giderek, 3 tanesi dışarıda dolaşarak, 2 tanesi çocuklarıyla beraber okulda verilen ödevleri yaparak ve 1 tanesi de boyama yaparak çocuklarıyla nitelikli zaman geçirdiklerini belirtmişlerdir.

Tezel Şahin, Akıncı Coşkun ve Aydın Kılıç (2017), babaların çocuklarıyla beraber zaman geçirme durumlarının incelendiği araştırmada, katılımcı babaların çocuklarıyla; oyun oynama, sohbet etme, parka-pikniğe- hayvanat bahçesine gitme, alışveriş yapma sinemaya-tiyatroya gitme, kitap okuma, deney ve resim yapma, spor yapma gibi etkinlikler yaptıkları sonucuna ulaşmıştır.

Bahsedilen çalışmaların bulguları ile bu çalışmadan elde edilen sonuçların benzer nitelikte olduğu görülmektedir. Babaların çocuklarıyla nitelikli zaman geçirme kapsamında gerçekleştirdikleri etkinliklerin daha detaylı anlaşılmasına katkıda bulunacak çalışmalara gereksinim bulunmaktadır<

5.2 Çalışmanın 2. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın ikinci alt problemi “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların aile etkinliklerine katılımlarını etkileyen etmenler nelerdir?” olarak tanımlanmıştır. Bu alt problem yoluyla katılımcı babaların eğitime katılımları üzerinde olumsuz etkileri olabilecek etmenlerin anlaşılması amaçlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; katılımcı babaların 109 (%47.2)'u aile etkinliklerine mesai saatlerine uymadığı için, 94 (%40.7)'ü yeterli vakit bulamadıkları için, 92 (%39.8)'si çocuğun eğitimiyle annesi ilgilendiği için, 35 (%15.2)'i çocuğunun okulu eve uzak olduğu için ve 22 (%9.5)'i

okulda yapılan etkinlikler babaların katılımına uygun olmadığı için aile etkinliklerine katılmadıklarını belirtmiştir. Ayrıca katılımcı babaların 14 (%6.1)'u okulda kendini rahat hissedemediği için, 9 (%9.1)'u okul içerisinde yapılan etkinliklerden haberi olmadığı için ve 9 (%9.1)'u öğretmenle iletişim kuramadığı için aile etkinliklerine katılmadıklarını belirtmiştir.

Türkoğlu, Çeliköz ve Uslu (2013), 3-6 yaşında çocuğu olan babalardan çocuklarıyla beraber nitelikli geçirdikleri zaman algılarına dair görüşlerinin alındığı araştırmada, babaların çocuğuyla nitelikli zaman geçirmesini engelleyen sebepleri; zihin ve beden yorgunlukları, mesai saatinin fazla olması, telefon tablet gibi araçların kullanımının fazla olması, aynı yaşta çocuklarının fazla olması, çocuklarının okul öncesi eğitim kurumlarına gidiyor olması, babanın çocuğu ile nasıl zaman geçireceğini bilmemesi, babanın kendi için ayırdığı vakit engelleyen sebepler olarak belirlenmiştir.

Gürşimşek, Kefi ve Girgin (2007); okul öncesi eğitimde babaların katılımlarını etkileyen etkenleri belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında, babaların eğitime katılımlarını engelleyen en temel unsurların; “katılımın gereğine inanmama”, “zaman bulamama”, “ulaşım güçlüğü”, “diğer velilerle ve öğretmenle iletişim kurma güçlüğü” ve “zamanında haber verilmemesi” olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada da diğer çalışmalara benzer biçimde babalar için en önemli engelin mesai saatlerinin uygun olmaması, yeterli zaman ayıramama ve çocuğun eğitiminin öncelikle annenin görevi olduğu biçiminde ortaya çıkmış olması, babaların halen öncelikli rollerinin ailenin geçimini sağlama olarak ön plana çıktığını düşündürmektedir. Bu nedenle, aile katılım etkinlikleri düzenlenirken babaların gerek çalışma koşulları gerekse bu etkinliklerin kendileri için geliştirici ve dinlendirici vasıflarda olacak biçimde planlanması yoluyla katılımlarını artabileceği

düşünülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin, babaların bu öznel gereksinimlerini dikkate alarak, teknolojiyi daha etkin biçimde kullanabilecekleri farklı etkinlikler yoluyla babalara ulaşmaları da yararlı olabilecektir.

5.3 Çalışmanın 3. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın üçüncü alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri baba ve annenin ilişki durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; baba ve annenin ilişki durumu, babaların çocuklarının eğitimine katılımını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan araştırmasında araştırmada, evli-ayrı yaşayan babaların okul aile işbirliği temelli katılımlarının eşinden ayrılmış babalara göre daha az olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Bu çalışmaya katılan babaların % 91’inin evli ve birlikte yaşıyor olmaları, medeni duruma göre eğitime katılımında bir farklılığın görülmemesinde etkili bir unsur olabilir. Gelecekte yürütülecek çalışmalarda anne ve babaların ilişki durumlarının babaların eğitime katılımları üzerinde bir farklılık yaratıp yaratmadığının daha detaylı araştırılması yararlı olacaktır.

5.4 Çalışmanın 4. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın dördüncü alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda;20-30 yaş arasındaki babalar ve 41 ve üstü yaştaki babaların, 31-40 yaş arasındaki babalara göre çocuklarının eğitimine daha fazla katıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmadan elde edilen bulguyu destekleyen bir sonuç Şahin ve Demiriz'in (2014) çalışmasından gelmiştir. Şahin ve Demiriz (2014), 5-6 yaşında çocuğu olan babaların babalık rolü algıları ile eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin ele alındığı araştırmada; 40 yaş ve üzerindeki babaların babalık rolü algısının daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Alanyazında babalık rolleri, eğitime katılım ile babaların yaşları arasındaki ilişkiyi inceleyen çeşitli çalışmalarda ise bu çalışmanın aksine bir sonuca ulaşılmıştır. Gürşimşek, Kefi ve Gırgın (2007), okul öncesi eğitime babaların katılımlarını etkileyen etkenleri belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında; babanın yaşının çocuklarının eğitimine katılım düzeylerini etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır.

Özcebe, Küçük Biçer, Çetin, Yılmaz, Zakirov (2011), 0-10 yaşında çocukları olan babaların çocuğun bakımı ve sağlığıyla ilgilenmelerini araştırdıkları çalışmada, babanın yaşı ile çocuğun bakımında üstlendiği roller arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan araştırmasında araştırmada, babaların yaşlarının çocuk yetiştirme tutumlarını değiştirmediği sonucuna ulaşmıştır.

Görüldüğü gibi babaların yaşı ile eğitime katılım düzeyleri ve çocuk bakımında üstlendikleri roller arasındaki ilişkilere ilişkin alanyazında çelişkili sonuçlar bulunmaktadır. Bu konunun gelecekte yürütülecek çalışmalarda daha fazla ele alınıp incelenmesi farklı yaşlardaki babalara yönelik hizmetlerin planlanması açısından önemli olabilir.

5.5 Çalışmanın 5. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın beşinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri öğrenim durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; üniversite mezunu babaların, ilkokul mezunu ve ortaokul mezunu olan babalara göre çocuklarının eğitimine daha fazla katıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazında babaların eğitime katılım düzeyleri ile eğitim durumları arasındaki ilişkilere yönelik çelişkili çalışma sonuçlarına rastlanmaktadır. Bazı çalışmalarda, bu çalışmaya benzer biçimde, babaların eğitim düzeyi yükseldikçe eğitime katılım düzeyleri ve çocuğun bakım gereksinimine yönelik üstlendikleri roller artarken, diğer bazı çalışmalarda iki değişken arasında anlamlı ilişkiler bulunmamıştır.

Şahin ve Demiriz (2014), 5-6 yaşında çocuğu olan babanın babalık rolü algılarıyla eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin ele alındığı araştırmada; yükseköğrenim görmüş babaların babalık rolü algısının, lise düzeyinde öğrenim görmüş babalara göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Özcebe, Küçük Biçer, Çetin, Yılmaz, Zakirov (2011), 0-10 yaşında çocukları olan babaların çocuğun bakımı ve sağlığıyla ilgilenmelerini araştırdıkları çalışmada, Ortaokul mezunu ve altında öğrenim düzeyi olan babalarla lise mezunu ve üstü öğrenim düzeyi olan babaların çocuk bakımı ve eğitimiyle alakalı aldıkları puanlar karşılaştırıldığında aradaki farkın daha üst düzeyde eğitilmiş olanlar lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklı olduğu bulunmuştur.

Kotaman (2008), anne-babaların çocuklarının eğitimine katılım düzeylerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği araştırmasında, öğrenim durumu daha yüksek olan ebeveynlerin, öğrenim durumu daha düşük olan ebeveynlerden anlamlı bir şekilde daha yüksek ortalama puana sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Güngörmüş Özkardeş ve Arkonaç (1998), farklı eğitim düzeylerindeki babaların babalık rollerini incelemek için gerçekleştirildiği araştırmasında, eğitim düzeyi arttıkça babanın çocuk üzerinde olumlu etkisi olan faaliyetleri açıklama eğiliminde olduğu görülmektedir. İlkokul mezunu olan babalar kendisini de, ideal babayı ve çocuğa olan sorumluluğunu eve getirdiği para ile birleştirmektedir.

Tezel Şahin, Akıncı Coşkun ve Aydın Kılıç (2017), babaların çocukları ile zaman geçirme durumlarını inceledikleri çalışmada, üniversite mezunu babaların diğer eğitim durumunda olan babalara kıyasla kitap okuma ve sohbet etme etkinliklerini, lisansüstü eğitim durumu olan babaların ise deney yapma ve resim yapma, alışverişe gitme gibi etkinlikleri daha fazla yaptıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan çalışmada, lisansüstü eğitim durumu olan babaların lise mezunu olan babalara göre daha modern tutumlar gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Gürşimşek, Kefi ve Gırgın (2007), okul öncesi eğitime babaların katılımlarını etkileyen etkenleri belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında; babanın öğrenim durumunun, çocuklarının eğitime katılım düzeylerini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Gürşimşek (2010), KKTC’de gerçekleştirdiği, ailelerin okul öncesi eğitime katılımlarını etkileyen etkenlerin belirlenmesi çalışmasında, eğitim düzeyi yükselmesinin aile katılımını etkilemediği sonucuna ulaşmıştır.

Yukarıda bahsedilen çalışmalarda birbirine göre farklılaşan bulguların, kullanılan veri toplama araçları ile örnekleme özgü bazı özelliklerle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Babaların eğitim durumunun, düzenlenecek aile eğitim ve katılım çalışmalarında önemli bir unsur olduğu dikkate alındığında; baba eğitimi ile eğitime

katılım arasında ne yönde ve düzeyde bir ilişki olduğunun daha detaylı biçimde araştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

5.6 Çalışmanın 6. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın altıncı alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri çalışma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; memur olan babaların, serbest meslekte çalışan babalara göre çocuklarının eğitimine daha fazla katıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan araştırmasında, memur olan babaların çocuklarına karşı serbest meslekte çalışan babalara göre daha geleneksel tutum gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Babaların okul temelli katılımlarının babalarının mesleğine göre etkili olduğu ve işveren babaların okul temelli katılımlarının özel sektörde çalışan babalara göre daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazında babaların eğitime katılımlarının eğitim durumlarına göre ele alınıp incelendiği az sayıda çalışma bulunmaktadır. Özellikle babaların eğitime katılımlarını engelleyen en önemli etmenler olarak “zaman bulamama” ve “zamanının uymaması” vb durumları öncelikle belirttikleri dikkate alındığında, babaların çalışma koşullarının eğitime katılımları üzerinde bir farklılaşmaya yol açıp açmadığının anlaşılması önem taşımaktadır. Bunun anlaşılması, babalara yönelik olarak düzenlenecek çalışmaların daha gerçekçi biçimde planlanmasına katkıda bulunabilir.

5.7 Çalışmanın 7. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın yedinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri ailenin toplam gelirine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; babaların aylık

durumlarının ev temelli, okul temelli, okul-aile işbirliği temelli puanlarının yanı sıra aile katılımı toplam puanlarında bir farklılaşmaya yol açmadığı yönündedir.

Şahin ve Demiriz (2014), 5-6 yaşında çocuğu olan babanın babalık rolü algılarıyla eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin ele alındığı araştırmada; gelir düzeyi yüksek olan babaların orta ve düşük gelir düzeyi olan babalara göre babalık rolü algısının daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan araştırmasında araştırmada, gelir düzeyi 1000 YTL altında olan babaların okul temelli katılımlarının gelir düzeyi 5001 YTL üstünde olan babalara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte 1000 YTL altında gelir düzeyi olan babaların aile temelli katılım düzeyleri gelir düzeyi 5001 YTL olan babalardan daha fazla olduğu yüksek olduğu görülmüştür.

Alanyazında benzer çalışmaların bulgularının bu çalışmanın sonucunu destekler nitelikte olmadığı görülmektedir. Ancak bu çalışmada da aylık geliri 1000-2000 TL arası olan babaların okul temelli, ev temelli, okul –aile işbirliği temelli katılım alt boyutlarında tüm diğer gelir gruplarından daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür ve bu bulgu Pekkarataş (2010) ile aynı doğrultudadır. Bu nedenle, alt ve üst gelir düzeylerindeki babaların eğitime katılım ve çocuğun gelişimini desteklemede rollerine ilişkin inançları konusunda daha detaylı ve özellikle nitel çalışmalara gereksinim olduğu düşünülmektedir.

5.8 Çalışmanın 8. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın sekizinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri ailedeki çocuk sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; çocuk sayısının, babanın çocuklarının eğitimine katılımını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazında ailedeki çocuk sayısı ile baba katılımı arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı çalışmalarda, bu araştırma ile benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Şahin ve Demiriz (2014), 5-6 yaşında çocuğu olan babanın babalık rolü algılarıyla eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin ele alındığı çalışmada; tek çocuklu babaların babalık rolü algısının daha fazla olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ancak belirtilen çalışmada okul temelli katılım, okul-aile iş birliği temelli katılım ve aile katılımı toplam puanlarında çocuk sayısına göre farklar istatistiksel olarak önemli bulunmamıştır.

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan çalışmasında çalışmada, bir çocuğu olan babaların üç çocuğu olan babalara göre daha geleneksel tutumlar gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

İnci ve Deniz (2015), baba tutumlarını farklı değişkenler arasında incelediği çalışmasında, kardeş sayısının babaların tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır.

Ancak yine alanyazında ailedeki çocuk sayısı ile babaların çocuk yetiştirme tutumları ve eğitime katılımlarını inceleyen diğer bazı çalışmalarda ise çocuk sayısının eğitime katılımında ve çocuğa yönelik tutumlarda farklılaşmalara yol açtığına ilişkin veriler de bulunmaktadır.

Gürşimşek (2010), KKTC’de gerçekleştirdiği, ailelerin okul öncesi eğitime katılımlarını etkileyen etkenlerin belirlenmesi çalışmasında, ailedeki çocuk sayısının artmasıyla beraber anne babanın çocuklarının hem okulda yürütülen, hem de aile içerisinde sağlanan eğitimsel ortamlarda gerçekleştirdikleri etkinlikler açısından daha düşük katılım düzeyleri gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır.

5.9 Çalışmanın 9. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın dokuzuncu alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri çocuğun devam ettiği okul türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; çocuğun devam ettiği okul türünün, babanın ev temelli, okul temelli, okul-aile işbirliği temelli puanlarının yanı sıra aile katılımı toplam puanlarında bir farklılaşmaya yol açmadığı yönündedir.

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan araştırmasında araştırmada, çocuğu devlet okuluna giden babaların, çocuğu özel okula giden babalara göre daha geleneksel tutumlar gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca çocuğu özel okula giden babaların okul temelli katılım düzeylerinin ve aile temelli katılım düzeyleri çocuğu devlet okuluna giden babalara göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır.

KKTC’deki özel okul öncesi eğitim kurumlarında, tüm eksikliklere karşın aileyi eğitim sürecine katmaya yönelik etkinliklerin biraz daha fazla gerçekleşiyor olması nedeniyle, bu çalışma kapsamında, bu durumun babaların katılımına etkileri konusunda bilgiye ulaşılmaya çalışılmıştır. Gelecekte, farklı nitelikteki kurumlarda babaların eğitime katılımını etkileyen etkenlerin daha detaylı çalışılmasına gereksinim bulunmaktadır.

5.10 Çalışmanın 10. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın onuncu alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocukla geçirdikleri zamanı yeterli bulma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; babaların çocukları ile geçirdiği zamanı yeterli bulma /bulmama durumlarının, babaların ev temelli, okul temelli, okul-aile işbirliği temelli

puanlarının yanı sıra aile katılımı toplam puanlarında bir farklılaşmaya yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tezel Şahin, Akıncı Coşkun ve Aydın Kılıç (2017), babaların çocukları ile zaman geçirme durumlarını inceledikleri araştırmada, babaların genellikle çocuklarıyla geçirdikleri 1-2 saati yeterli bulmadıklarını dile getirmişlerdir. Bu süreyi yeterli bulmama nedenlerini, çocuklarının daha fazla ilgiye gereksinimlerinin olduğunu ve daha fazla zaman geçirmelerini gerekliliğini bilmelerine rağmen, iş yoğunluğu ve iş saatleri sebebiyle zaman ayıramadıkları yönünde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Gürşimşek'in (2010) KKTC'de gerçekleştirdiği ailelerin okul öncesi eğitime katılımlarını etkileyen etkenlerin belirlenmesi araştırmasında, çocuklarıyla daha fazla zaman geçirdiklerini belirten ebeveynlerin ev temelli katılım puanlarının daha yüksek olduğu, ancak diğer boyutlarda her hangi bir farklılaşma bulunmadığı görülmüştür. Bu çalışmada ise istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, çocuklarıyla geçirdikleri zamanı yeterli bulan babaların okul aile işbirliği temelli katılım ve aile katılımı toplam puanları daha yüksek bulunurken, ev temelli katılım puanlarının diğer grupla eşit olduğu görülmüştür.

Bu bulgu ile babaların çocuklarıyla birlikte gerçekleştirdikleri etkinliklere ilişkin bulgu bir arada değerlendirildiğinde, babaların çocuklarıyla nitelikli ve yeterli zaman geçirmekten ne anladıklarının daha iyi anlaşılmasına gereksinim olduğu bir kez daha görülmektedir. Bu çalışmada babaların çocuklarıyla geçirdikleri zamanın “yeterli/yetersiz” olarak öznel değerlendirmeleri alınmıştır. Yeterli/yetersiz zaman geçirme kavramlarından ne anlaşıldığının daha detaylı anlaşılması yoluyla, babaların çocukları ile geçirecekleri sürelerin kalitesini arttırıcı düzenlemelerin yapılması mümkün olabilir.

5.11 Çalışmanın 11. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın on birinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların okulda düzenlenen aile etkinliklerine katılım durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; aile etkinliklerine düzenli olarak katıldığını belirten babaların, ev temelli, okul temelli, okul-aile işbirliği temelli puanlarının yanı sıra, aile katılımı toplam puanlarının da daha yüksek ve farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Daha önceden de belirtildiği gibi KKTC’de okul öncesi eğitim kurumlarında sistemli bir aile katılım çalışması yürütülmemesine karşın, çalışmaya katılan babaların okullarda düzenlenen aile etkinliklerine düzenli katıldıklarına ilişkin görüşlerinin tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılaşmaya yol açması anlamlıdır. Bu durum, okullarda aile odaklı yürütülen çalışmaların bir parçası olduğunu düşünmenin babalar açısından önemli olduğunu düşündürmektedir. Bu konuda yürütülecek çalışmalar yoluyla, babaların okul etkinliklerine katılımları yoluyla ne kazandıklarının daha iyi anlaşılmasını yararlı olacaktır.

5.12 Çalışmanın 12. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın on ikinci alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocukları ile geçirdikleri aktif zamana göre göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; çocuklarıyla 5 saatten fazla aktif zaman geçiren babaların, ev temelli, okul temelli, okul-aile işbirliği temelli puanlarının yanı sıra, aile katılımı toplam puanlarının çocuklarıyla 1 saatten daha az aktif zaman geçiren babaların puanlarından daha yüksek ve farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazında babaların çocuklarıyla birlikte geçirdikleri aktif zamanın niteliği ve etkileri konusuna değinen çeşitli çalışma bulguları, bu çalışma ile benzer doğrultuda sonuçlara ulaşmıştır.

Gürşimşek, Kefi ve Girgin (2007), okul öncesi eğitime babaların katılımlarını etkileyen etkenleri belirlemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalarında; babanın çocuğuyla aktif olarak geçirdikleri günlük zamanın artması ile babaların çocuklarının eğitimine katılım düzeyi arttığını belirlemişlerdir

Pekkarataş (2010), 3-6 yaş arası çocuğu olan babaların babalık tutumları ile eğitime katılım düzeylerini ele alan araştırmasında araştırmada, çocuğuyla günde 3-4 saat geçiren babaların, çocuğuyla günde 1-2 saat zaman geçiren babalara göre daha fazla modern çocuk yetiştirme tutumuna sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada ayrıca çocuğuyla günlük olarak daha fazla zaman geçiren babaların ev temelli katılım ve okul aile işbirliği temelli katılım puanları daha yüksek bulunmuştur.

Türkoğlu, Çeliköz ve Uslu (2013), 3-6 yaşında çocuğu olan babalardan çocuklarıyla beraber nitelikli geçirdikleri zaman algılarına dair görüşlerinin alındığı araştırmada, mesai günlerinde babanın çocuğuyla geçirdiği zaman 1 saatten azken, diğer günler 2 saatin üstüne çıktığı sonucuna ulaşmışlardır.

5.13 Çalışmanın 13. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın on üçüncü alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri babaların çocuklarının eğitimine katkılarını yeterli bulma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; çocuklarının eğitimine katılımını hiç yeterli bulmayan babaların ev temelli, okul temelli, okul-aile işbirliği temelli puanlarının yanı sıra, aile katılımı toplam puanlarının, katkılarını çok ve orta düzeyde yeterli bulan babalara göre daha düşük ve farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu alt boyutta çocuklarının eğitimine katılımları açısından babaların kendi durumlarını değerlendirmeleri incelenmiş ve kendini yetersiz hisseden babaların tüm alt boyutlarda belirgin düzeyde düşük puanlara sahip oldukları görülmüştür. Buna karşılık, kendilerini çocuklarının eğitimine katkı açısından çok yeterli ve orta düzeyde yeterli bulan babaların ev temelli ve okul temelli katılımlarının eşit olduğu, okul aile işbirliği temelli katılımda ise katkılarını çok yeterli bulanlar lehine fark bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, babaların çocuklarının eğitimlerine katkıda bulunabilmeleri açısından desteklenmeleri durumunda bunun sadece evde değil okulla işbirliği içinde yürütülecek çalışmalarda da olumlu etkileri olabileceğini düşündürmesi açısından önem taşımaktadır.

5.14 Çalışmanın 14. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın on dördüncü alt problemi, “3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım düzeyleri eğitimine katılımlarının çocuklarının gelişimine etkisi konusundaki görüşlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; çocuklarının eğitimine katılımlarının çocuklarının gelişimine çok etkisinin olduğu yönünde görüşe sahip olan babaların, ev temelli, okul temelli, okul-aile işbirliği temelli puanlarının yanı sıra, aile katılımı toplam puanlarının da daha yüksek ve farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak puanlar arasında farkın kaynağının incelenmesi durumunda, özellikle alt boyutlara göre farklılaşmalar dikkat çekicidir. Eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimine çok katkısı olduğunu belirtenler, orta düzeyde katkısı olduğunu düşünenlerden daha fazla okul temelli katılım gerçekleştirmektedir. Ev temelli katılım durumunda ise en az katılımda bulunanların, eğitime katılımlarının çocuklarının gelişimleri üzerinde hiç katkısı olmadığını belirtenler olduğu görülmektedir.

Genel olarak deęerlendirildięinde, eęitime katılımlarının çocuklarının geliřimleri üzerinde hiç katkısı olmadıęını dūřünenler, tūm alt boyutlarda en az katılımı gerçekleřtirirken, çok katkısı olduęunu dūřünenler ise, ev temelli katılımın yanı sıra okul temelli katılımı da daha yūksel dūzeyde gerçekleřtirmektedir.

5.15 Çalışmanın 15. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalışmanın on beşinci alt problemi, “3-6 yař arasında çocuğu olan babaların eğitime katılım dūzeyleri babaların okulda gerçekleştirilen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma durumlarına gōre anlamlı dūzeyde farklılaşmakta mıdır?” olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler sonucunda; babaların okulda gerçekleştirilen aile katılım etkinliklerini yeterli bulma konusundaki gōrūřlerinin, babaların ev temelli, okul temelli, okul-aile işbirliği temelli katılımları üzerinde bir fark yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Hiçbir boyutta babaların katılımları okulda yūrūtūlen aile katılım etkinliklerini ne ōlūde yeterli buldukları açısından farklılařmamıřtır ve bu bulgu ōnemlidir. Daha ōnceden de belirtilen, KKTC’deki okul ōncesi eęitim kurumlarında babaların katılımına yōnelik ōzel olarak planlanan etkinliklerin yetersizlięinin bu sonuçta etkili olabileceęi dūřūnőlmektedir. Babaların okullarda dūzenlenecek aile etkinliklerini hangi ōlūtlere gōre deęerlendirip yeterli bulduklarının, beklentilerinin neler olduęunun anlařılması için gelecekte daha fazla çalıřmaya gereksinim bulunmaktadır.

5.16 Çalışmanın 16. Alt Probleminde Ulaşılan Bulguların Tartışılması

Çalıřmanın on altıncı alt problemi, “3-6 yař arasında çocuęu olan babaların eęitime katılım dūzeyleri aile etkinliklerinin babaların gereksinimlerini karřılama dūzeyi konusundaki gōrūřlerine gōre anlamlı dūzeyde farklılařmakta mıdır?” olarak tanımlanmıřtır. Elde edilen veriler sonucunda; aile etkinliklerinin gereksinimlerinin çok karřılandıęını dūřūnen babaların okul temelli, okul-aile iřbirlięi temelli

puanlarının yanı sıra aile katılımı toplam puanlarının, orta düzeyde ve hiç karşılamadığını düşünen babalara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Babalar tüm sınırlılıklarına karşın gerçekleştirilen aile etkinliklerini değerlendirerek kendileri açısından yeterli olarak yorumladıklarında, okulla ilgili katılımları artmakta ve okulla kurdukları iletişim zenginleşmektedir. Bu açıdan okul öncesi eğitim programının işleyişinde genel olarak aile katılım etkinlikleri, özel olarak da babaların katılımına ilişkin etkinlikleri planlamak ve düzenli olarak yürütmek öğretmenlerin temel görevi olarak kabul edilmelidir.

Bölüm 6

ÖNERİLER

3-6 Yaş Arasında Çocuğu Olan Babaların Eğitime Katılımını Etkileyen Etmenler konulu çalışmada, elde edilen veriler doğrultusunda aile katılımını ve baba katılımının önemini arttırmak için öneriler bulunmaktadır.

Araştırmacılara yönelik öneriler:

- Alanyazında halen baba katılımı ile ilgili çalışmalar, anne katılımına oranla yetersiz gözükmetedir. Bu alanda çalışmaların sayıları arttırılabilir. Özellikle de babalarla nitel çalışmaların yürütülmesine önem verilebilir.
- Öğretmen ve öğretmen adaylarından, aile katılımı ve özellikle baba katılımı görüşlerini belirlemeye yönelik çalışmalar düzenlenebilir.
- Öğretmenlerin aile katılımı ve baba katılımı gerçekleşmesinde yaşanan sorular hakkındaki görüşlerini almak için araştırma yapıp, analiz sonucunda katılımı engelleyen aksaklıklar düzeltilebilir.
- Ülkemiz alanyazınında çocukların farklı yaşlarda ve değişik gelişimin alanlarındaki gelişimleri açısından baba katılımının öneminden bahseden yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu sebeple bu konu üzerinde araştırmalar yapılabilir.
- Babaların, babalık katılımı hakkındaki görüşleri alınarak, çıkan analizler sonucunda babaların beklentilerini karşılayacak düzenlemeler yapılabilir.

Uygulamaya yönelik öneriler:

- Öğretmen ve öğretmen adaylarına genelde aile katılımı ve özelinde de baba katılımının önemini ön plana çıkaran seminerler düzenlenebilir.
- 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların, çocuk gelişimi eğitimi konularında bilgi ve becerilerini arttırıcı aile eğitim etkinlikleri düzenlenebilir.
- Okullarda anne ve babanın çocuklarıyla birlikte katılabileceği etkinlikler düzenlenerek okul kurumu anne-babaların her ikisi için de kendilerini daha rahat hissettikleri ortamlara dönüştürülebilir.
- Aile katılım etkinliklerinin düzenlenmesi sürecinde babaların öznel koşulları ve gereksinimlerinin dikkate alınması sağlanabilir.
- Aile katılım etkinlikleri kapsamında, babaların çocukları ile birlikte nitelikli zaman geçirebileceği etkinlikler konusunda öğretmenler aileleri bilgilendirebilir.

KAYNAKLAR

- Ağgöl Yalçın, F., Yalçın, M. Ve Macun, B. (2017), *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitimde Öğretmen Cinsiyeti ile İlgili Görüşleri*, Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(24), 693-710
- Ahioğlu Lindberg, N.E (2012), *Çocuk Yetiştirme Açısından Türkiye'de Çocukluğun Tarihi*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (31), 41-52
- Aktaş Arnas, Y. (2002), *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Okul-Aile İşbirliği Çalışmaları İle Anne-Baba Eğitim Programı Uygulamaları*, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(22), 31-41
- Aldemir, B. (2017), *Aile ve Ebeveynlikle İlgili Kuramları*, <https://docplayer.biz.tr/44969885-Aile-ve-ebeveynlikle-ilgili-kuramlari.html>, (2 Şubat 2019)
- Alisinanoğlu, F., Bay, D.N. ve Şimşek, Ö. (2014), *Okul Öncesi Eğitimde Okul Aile İşbirliği Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 1-13
- Alkan Ersoy, Ö., Kurtulmuş, Z. ve Çürük Tekin, N. (2014), *Aile Çocuk Eğitim Programının Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Ve Ev Ortamını Düzenlenmelerine Etkisinin İncelenmesi*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 22(3), 1077-1090

- Altay, F.B. ve Güre, A. (2012), *Okulöncesi Kuruma (Devlet-Özel) Devam Eden Çocukların Sosyal Yeterlik ve Olumlu Sosyal Davranışları İle Annelerinin Ebeveynlik Stilleri Arasındaki İlişkiler*, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 12(4), 2699-2718
- Anlıak, Ş. (2004), *Okulöncesi Dönemde Çocuğun Yaşamında Baba ve Erkek Öğretmenin Rolü ve Önemi*, Ege Eğitim Dergisi, (5), 25-33
- Argon, T. ve Akkaya, M. (2008), *Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 16 (2), 413-430
- Aslanargun, E. (2007), *Okul - Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma*, Sosyal Bilimler Dergisi, (18), 119-135
- Atabey, D. Ve Tezel Şahin, F. (2009), *Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine Göre Ailelerle Olan İletişim ve İşbirliğine Bakış Açılarının İncelenmesi*, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, (1), 9-28
- Atakan, H. (2010), *Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Atmaca Koçak, A. (2004), *Baba destek programı değerlendirme raporu*, İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı Yayını.

- Aydoğdu, F. ve Kılıç, D. (2016), *Sınıf, Okul Öncesi ve Özel Eğitim Öğretmenlerinin Aile Katılımına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(1), 265-274
- Aytekin Ç., Artan, İ., Kangal, S.B., Çalışandemir. F. ve Özkızıklı, S. (2016), *Çocukların Anne-Babalarına Yönelik Algularının İncelenmesi*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (38), 168-188
- Barclay, L. ve Lupton, D. (1999), *The Experiences of New Fatherhood: A Socio-Cultural Analysis*, Journal of Advanced Nursing, 29(4), 1013-1020
- Başal, H.A., (2005), *Okul Öncesi Eğitim*, İstanbul; Morpa
- Bayraktar, V., Güven, G. ve Temel, Z.F. (2016), *Okul Öncesi Kurumlarda Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 24(2), 755-770
- Biber, K. (2003), *İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin, Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Öğretmen-Aile İletişimi*, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, (35), 360-373
- Bozok, M. (2018), *Ebeveynlik, Erkeklik ve Çalışma Hayatı Arasında Türkiye’de Babalık*, AÇEV
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, .E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F (2016), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Pegem Akademi

- Cabrera, N.J., Shannon, J.D ve Tamis-LeMonda, C. (2007), *Fathers' Influence on Their Children's Cognitive and Emotional Development: From Toddlers to Pre-K*, Applied Development Science, 11 (4,) 208–213
- Cömert, D. ve Güleç, H. (2004), *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen- Aile - Çocuk ve Kurum*, Sosyal Bilimler Dergisi, 131-145
- Çağdaş, A., Özel, E. ve Konca, A.S. (2016), *Investigating Parental Involvement At Beginning of Elementary School*, Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi, 12(4), 891-908
- Çağdaş, A ve Seçer, Z., (2005), *Anne- Baba Eğitimi*, Konya; Eğitim Kitabevi
- Çalışkan, N. ve Ayık, A. (2015), *Okul Aile Birliği ve Velilerle İletişim*, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(2), 69-82
- Çamlıbel Çakmak, Ö. (2010), *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımı*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(20), 1-17
- Çelenk, S. (2003), *Okul Aile İşbirliği İle Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (24), 33-39
- Çıldır, Ç., Karakoç, A. ve Karaca, S. (2014), *Babaların Bebek Bakımına Katılımının Değerlendirilmesi*, Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi, 4(10), 1-15

- Çiftçi, O. (1991), *Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Rolü*, Aile ve Toplum Dergisi, 1(2), 19-21
- Demir, S.B. (ed.) (2016), *Araştırma Deseni Nitel Nicel ve Karma Yöntem*, Ankara, Eğiten Kitap
- Ekinci Vural, D. Ve Kocabaş, A. (2016), *Okul Öncesi Eğitim ve Aile Katılımı*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15(59), 1174-1185
- Erdal, K. (2017), *Father Models In Children's Books*, Akademik Bakış Dergisi, (16), 379-386
- Erdener, M.A. (2014), *The Factors Which Contribute or Limit Parent Involvement In Schooling*, E-Journal of New World Sciences Academy, 9(1), 36-47
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010), *Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri*, 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda Sözlü Bildiri, 16(3), 399-431
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010), *Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri*, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 16(3), 399-431
- Flouri, E. ve Buchanan, A. (2004), *Early Father's and Mother's Involvement and Child's Later Educational Outcomes*, British Journal of Educational Psychology, (74), 141-153

- Genç, S.Z. (2005), *İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3 (2), 227-241
- Gökçe, E. (2000), *İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, IV. Ulusal Sınıf Öğretmenleri Sempozyumu, 15-16 Ekim 1998
- Güngörmüş Özkardeş, O. ve Arkonaç, S. (1998), *İki Farklı Eğitim Düzeyinde Baba Olma Algısı*, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, (10), 253-263
- Güngörmüş Özkardeş, O. Ve Arkonaç, S. (1998), *İki Farklı Eğitim Düzeyinde Baba Olma Algısı*, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, (10), 253-263
- Gür, B.S. ve Kurt, T. (2011), *Türkiye'de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları*, Aile ve Toplum Dergisi, 7(27), 33-62
- Gürşimşek, I. (2010), *Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımını Etkileyen Faktörler*, Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi, 9(18), 1-19
- Gürşimşek, I., Kefi, S. ve Girgin, S. (2007), *Okulöncesi Eğitime Babaların Katılım Düzeyi İle İlişkili Değişkenlerin İncelenmesi*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 181-191
- Haktanır, G., (ed.) (2008), *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, Ankara; Anı

- İçli, G. (1997), *Aile Araştırmalarında Yöntem ve Yaklaşım*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (3), 59-67
- İnci, M.A. ve Deniz, Ü. (2015), *Baba Tutumları ile Çocuğun Yaşı, Cinsiyeti, Doğum Sırası ve Kardeş Sayısı Değişkenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 7(2), 57-69
- Kandır, A. ve Alpan, Y. (2008), *Okul Öncesi Dönemde Sosyal-Duygusal Gelişime Anne-Baba Davranışlarının Etkisi*, Aile ve Toplum Dergisi 4(14), 33-38
- Keçeli Kayısılı, B. (2008), *Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 9(1), 69-83
- Kılıç, E. Ve Özkan, Y. (2015), *Okul Temelli Aile Danışmanlığında Sosyal Hizmetin Rolü ve Önemi*, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 19(1), 155-178
- Kirpitci, E.(2017), *Din Eğitimi Açısından Baba-Oğul İlişkisi*, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 30(30), 223-239
- Koçak, Y. (1991), *Okul - Aile İletişiminin Engelleri*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Dergisi, (6), 129-133
- Kotaman, H. (2008), *Türk Ana Babalarının Çocuklarının Eğitim Öğretimlerine Katılım Düzeyleri*, Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 13-149

- Kurtulmuş, Z. (2016), *Okul Öncesi Eğitimde Uygulanan Etkinlik Planlarında Aile Katılımı Boyutunun İncelenmesi*, Cumhuriyet International Journal of Education, 5(1), 71,84
- Kuruçırak, Ş. ve Kulakaç, Ö. (2014), *The experiences and involvements of fathers during 4-12 months of their children's lives: a mixed method study*, Turk J Public Health, 12(2), 113-126
- Kuzucu, Y. (2011), *Değişen Babalık Rolü ve Çocuk Gelişimine Etkisi*, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4(35), 79-91
- McBride, B.A, Brown, G.L., Bost, K.K., Shin, N., Vaughn, B. ve Korth, B.(2005), *Paternal Identity, Maternal Gatekeeping, and Father Involvement*, Family Relations, (54), 360–372
- Mercan, Z. Ve Tezel Şahin, F. (2017), *Babalık Rolü ve Farklı Kültürlerde Babalık Rolü Algısı*, Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 2(2), 1-10
- Ömeroğlu, E (2003), *36-72 Aylık Çocukların Eğitimi İçin Yıllık Plan Örnekleri ve Aile Katılım Çalışmaları*, İstanbul; Morpa
- Öngider, N. (2013), *Anne-Baba İle Okul Öncesi Çocuk Arasındaki İlişki*, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi, 5(4), 420-440

- Özcebe, H., Küçük Biçer, B., Çetin, E., Yılmaz, M ve Zakiro, F. (2011), *3-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve Ttkileyen Faktörlerin Belirlenmesi*, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 54, 70-78
- Özdal, F. ve Aral, N. (2005), *Baba Yoksunu Olan ve Anne-Babası İle Yaşayan Çocukların Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 255-267
- Özel, E. Ve Zelyurt, H. (2016), *Anne Baba Eğitiminin Aile Çocuk İlişkilerine Etkisi*, Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 16(36), 9-34
- Özkan, H., Çelebioğlu, A., Üst, Z.D. Ve Kurudirek, F. (2016), *Doğum Sonu Dönemde Babaların Ebeveynlik Davranışlarının İncelenmesi*, İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi, 6(3), 191-196
- Pekel Uludağlı, N. (2017), *Baba Katılımında Etkili Faktörler ve Baba Katılımının Baba, Anne ve Çocuk Açısından Yararları*, Türk Psikoloji Yazıları Dergisi, 20(39), 70-88
- Pekkarataş, E. (2010), *3-6 Yas Çocukların Babalarının Çocuk Yetiştirme Tutumları İle Eğitime Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- Sağlam, M. ve Çalışkan, Z. (2017), *Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımına İlişkin Ebeveyn ve Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 2(2), 39-49

- Sarkadi, A., Kristiansson, R., Oberklaid, F. ve Bremberg, S. (2008), *Fathers' Involvement and Children's Developmental Outcomes: A Systematicreview of Longitudinal Studies*, Acta Pædiatrica, (97), 153–158
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Yaşa, S.(2007), *Bazı Kişisel Özelliklerine Göre Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Babalarının Babalığa Yönelik Tutumları*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (18), 411-424
- Şahin, H. Ve Demiriz, S. (2014), *Beş Altı Yaşında Çocuğu Olan Babaların, Babalık Rolünü Algılamaları İle Aile Katılım Çalışmalarını Gerçekleştirmeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 18(1), 273-294
- Taşkın, N. (2011), *Çocukların Gelişiminde Katkıları Unutulanlar: Babalar*, Eğitim-Bir-Sen, (20), 43-47
- Temel, Z.F. (2010), *Aile Eğitimi ve Erken Çocukluk Eğitimde Aile Katılım Çalışmaları*, Ankara, Anı Yayıncılık
- Tezel Şahin, F. (2007), *Sosyal Değişim Sürecinde Değişen Baba Rolü*, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi Eğitimi Bölümü, Ankara, 765-773

- Tezel Şahin, F. Ve Cevher Kalburan, F,N. (2009), *Aile Eğitim Programları ve Etkililiği: Dünyada Neler Uygulanıyor?*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1), 1-12
- Tezel Şahin, F. ve Cevher, F,N. (2007), *Türk Toplumunda Aile-Çocuk İlişkilerine Genel Bir Bakış*, 775-789 ICANAS 38 (38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara
- Tezel Şahin, F. ve Özbey, S. (2007), *Aile Eğitim Programlarına Baba Katılımının Önemi*, Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 18(1), 39-48
- Tezel Şahin, F. ve Özbey, S. (2007), *Aile Eğitim Programlarına Niçin Gerek Sinim Duyulmuştur? Aile Eğitim Programları Neden Önemlidir?* , Aile ve Toplum Dergisi, 9(3), 7-12
- Tezel Şahin, F. ve Ünver, N. (2005), *Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 13(1), 23-30
- Tezel Şahin, F., Akıncı Çoşgun, A. ve Aydın Kılıç, Z,N. (2017), *Babaların Çocuklarıyla Vakit Geçirme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, 4. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresinde Sözlü Bildiri, 37(1), 319-343
- Tezel Şahin, F., Özbey, S. (2009), *Okul Öncesi Eğitim Programlarında Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarında Baba Katılımının Yeri ve Önemi*, Aile ve Toplum Dergisi, 5(17), 30-39

- Turbiville, V.P. ve Marquis, J.G. (2001), *Father Participation in Early Education Programs*, Topics In Early Childhood Special Education, 21(4), 223-231
- Türkoğlu, B., Çeliköz, N. ve Uslu, M. (2013), *3-6 Yaş Aralığında Çocuğu Olan Babaların Nitelikli Zaman Algılarına Dair Görüşleri*, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 54-71
- Türkoğlu, D. ve Gültekin Akduman, G. (2015) *Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı İle Çocuklarının Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 8(38), 224-241
- Ünal, F. ve Kök, E.E. (2015), *0-6 Yaş çocuğu olan ebeveynlerin babalık rolüne ilişkin görüşleri*, International Journal of Social Sciences and Education Research, 1(4), 1142-1153
- Ünivar, P. ve Senemoğlu, N. (2010), *Babaların 3-6 Yaş Grubu Çocuklarıyla Geçirdikleri zamanın niteliğini geliştirme*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (27), 55-66
- Ünlü, S. (1989), *Okul Öncesi Donemde Aile Ortamının Önemi*, 5(5), 357-361
- Yaşar Ekici, F. (2017), *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Aile Katılım Çalışmalarına Katılan ve Katılmayan Ailelerin Çocuklarının Sosyal Beceri ve Problem Davranışları Arasındaki İlişki*, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(1), 543-562

Yavuz Güler, Ç. (2014), *Okul Aile İşbirliği: Öğretmen Adaylarını Ailelerle Çalışmaya Yeterince Hazırlayabiliyor muyuz?*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(4), 72-90

Yazar, A., Çelik, M. Ve Kök, M. (2008), *Aile Katılımının Okul Öncesi Eğitimde ve 2006 Okul Öncesi Eğitim Programındaki Yeri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(2), 233-243

Yeşilyaprak, B. (1993), *Kişilik Gelişiminde Ailesel Faktörlerin Etkisine İlişkin Bir Araştırma*, Aile ve Toplum Dergisi, 1(3), 3-16

Ünüvar, P. VE Senemoğlu, N. (2010), *Babaların 3-6 Yaş Grubu Çocuklarıyla Geçirdikleri Zamanın Niteliğini Geliştirme*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (27), 55-66

Zeybekoğlu, Ö. (2013), *Günümüzde Erkeklerin Gözünden Babalık ve Aile*, Mediterranean Journal of Humanities, 3(2), 297-328

EKLER

EK A: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı İzin Belgesi

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
İLKÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ

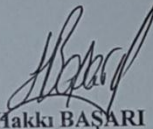
Sayı: İÖD.0.00-35/2017/1B - 1603

Lefkoşa, 12 Mayıs 2017

Sayın Gizem GÜVEN,
Doğu Akdeniz Üniversitesi,
Gazimağusa.

Müdürlüğümüze bağlı Gazimağusa Bölgesi Anaokullarındaki öğrencilerin babalarına uygulamak istediğiniz "3-6 Yaş Arasında Çocuğu Olan Babaların Eğitime Katılım Düzeylerini Etkileyen Etmenlerin Belirlenmesi" konulu çalışma soruları, Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü tarafından incelenmiş olup gizlilik ve gönüllülük ilkelerine riayet edilerek uygulanması uygun görülmüştür.

Çalışma uygulamadan önce okul müdürlükleri ile temas kurulması ve tamamlandıktan sonra da sonuçların Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne iletilmesi hususunda gereğini saygı ile rica ederim.

Hakkı BAŞARI
Müdür Muavini
ve
Müdür (V)

/FB

Tel (90) (392) 228 3136 - 228 6893
Fax (90) (392) 228 7158
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KKTC

EK B: Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu İzin Belgesi

 <p>Doğu Akdeniz Üniversitesi "Uluslararası Kariyer İçin"</p>	<p>Eastern Mediterranean University "For Your International Career"</p>	<p>P.K.: 99628 Gazimağusa, KUZEY KIBRIS / Famagusta, North Cyprus, via Mersin-10 TURKEY Tel: (+90) 392 630 1995 Faks/Fax: (+90) 392 630 2919 bayek@emu.edu.tr</p>
<p>Etik Kurulu / Ethics Committee</p>		
<p>Sayı: ETK00-2017-0212</p>	<p>03.07.2017</p>	
<p>Sayın Gizem Güven Temel Eğitim Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi</p>		
<p>Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 12.06.2017 tarih ve 2017/45-27 sayılı kararı doğrultusunda, 3-6 Yaş Arasında Çocuğu Olan Babaların Eğitime Katılım Düzeylerini Etkileyen Etmenlerin Belirlenmesi adlı tez çalışmanızı, Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek'in danışmanlığında araştırmanız, Bilimsel ve Araştırma Etiği açısından uygun bulunmuştur.</p>		
<p>Bilginize rica ederim.</p>		
<p> Doç. Dr. Sükrü Tüzmen Etik Kurulu Başkanı</p>		
<p>ŞT/sky.</p>		
<p>www.emu.edu.tr</p>		

EK C: Aile Katılım Ölçeği İzin Belgesi

 AYSE ISIK GURSIMSEK 16:19 (4 saat önce) ☆

 Alıcı: bana

Sevgili Gizem,
Taraflımdan Türkiye için güvenilirliği gerçekleştirilmiş olan "Aile Katılım Ölçeği"ni, uygun biçimde referans göstermek kaydıyla "3-6 Yaş Arasında ocuğu Olan Babaların Eğitime Katılım Düzeylerini Etkileyen Etmenlerin Belirlenmesi" isimli tez çalışman da kullanabilirsin.
Başarılar dilerim.
Prof. Dr. Ayşe işık Gürşimşek

Kimden: Gizem Güven [guvenn.gizemmm@gmail.com]

Gönderildi: 24 Nisan 2017 Pazartesi 14:21

Kime: AYSE ISIK GURSIMSEK

Konu: Ölçek izni

.....